

Tillfälligt stark tillväxt

Den tillfälliga tillväxtboomen för fordonsindustrin medför att produktionstillväxten för teknikindustrin i Sverige ökar med 6,5 procent 2016. Kontrasterna är samtidigt stora mellan delbranscher. Exkluderas fordonsindustrin begränsas i stället produktionstillväxten till 2 procent 2016. Antalet anställda förväntas bli oförändrat i år.

Fordonsindustrin bidrar i hög grad till årets produktionstillväxt för teknikindustrin sammantaget. Mot detta står tillverkare av investeringsvaror och dess underleverantörer som sammantaget möter en fortsatt låg efterfrågan.

Under andra halvåret 2016 och för 2017 dämpas produktionstillväxten för teknikindustri i Sverige då fordonsindustrin inte kommer att visa samma exceptionella tillväxt som den visat under andra halvåret i fjol och första halvåret i år. I genomsnitt ökar ändå produktionen för teknikindustri i Sverige med 6,5 procent i år. Exkluderas fordonsindustrin begränsas i stället produktionstillväxten till 2 procent i år jämfört med 1,8 procent i fjol.

Maskinindustrin i Sverige, med en närmast oförändrad tillväxt i fjol, förväntas få en produktionsökning på 1,5 procent i år. Efterfrågan för maskinindustrin är generellt låg då överkapacitet inom många näringsgrenar är stor. Det investeras naturligtvis, men dessa inskränker sig främst till i rationaliserings- och ersättningsinvesteringar. För tillverkare av elteknisk utrustning räknar vi med att långa projekt och stora orderstockar i en del segment ger en sammantaget produktionstillväxt på 2,5 procent i år. I metallvaruindustrin är efterfrågan låg från den största kundgruppen maskinindustrin, men samtidigt hög från fordonsindustri och byggsektorn. Denna mix räcker bara till en produktionsökning på en procent i år. Antalet anställda i teknikindustri i Sverige förväntas bli oförändrat i år. Anställda bedöms öka i transportmedels- och metallvaruindustrin, men minskar något i övriga delbranscher.

Den samlade internationella efterfrågan för teknikindustri i Sverige är minst sagt utmanande. Den handelsviktade BNP-tillväxten för teknikindustrins 51 största exportmarknader (samtliga med export större än 1 Mdr per år) förväntas bli begränsad till 1,6 procent i år men ökar något till 1,8 procent nästa år. Skälet till detta är att den marginella tillväxten i år på vår största exportmarknad Norge förväntas tillta något nästa år samtidigt som recessionen i Brasilien och Ryssland gradvis förväntas avta. Efterfrågan från EU området blir fortsatt lägre än normalt 2016-2017. Tillväxten i USA ökar måttligt 2016, medan Kinas ensiffriga tillväxt fortsätter. Kina försöker så gott det går att hålla uppe tillväxten vilket återspeglas i olika ekonomisk politiska stimulanser. Problemen skjuts därmed på framtiden och risken för finansiella obalanser ökar.

INNEHÅLL

Teknikindustri i Sverige

Sammanfattning	2
Transportmedelsindustri	4
Maskinindustri	6
Metallvaror	8
Elteknik, tekniska konsulter	10
Arbetsmarknaden teknikindustri ..	12
Priser	14

Teknikföretag internationellt

Konjunkturindikatorer	16
Investeringsvaror	20
Motorfordon	22
USA	24
Tyskland	26
Italien, Frankrike, UK	28
Norden	30
BRIC	32
Tabellsammanfattning	36

► SAMMANFATTNING

Sammantaget starkt – svagt exklusive fordon

Produktionen för teknikindustri i Sverige förväntas öka med realativt höga 6,5 procent i år. Bidraget kommer främst från tillverkare av motorfordon. Exklusive fordonsindustri är läget fortsatt besvärande och produktionstillväxten begränsas till 2 procent.

Låg global tillväxt

Den globala BNP-tillväxten, viktad efter exportvikter för teknikindustri i Sverige, bedöms öka med 1,6 procent i år. Detta är en följd av fortsatt låg tillväxt för Euroländerna, nära nolltillväxt på den enskilt största exportmarknaden Norge, låg tillväxt i Kina, fortsatt krympande ekonomi i Brasilien och Ryssland samt en tillväxt i USA som inte lyfter från fjolårets tillväxttakt.

Tur för fordon

Global fordonsförsäljning av personbilar och lätta kommersiella fordon bedöms öka med 2,5 procent i år. Sverige har dock tur då tillverkning i Sverige har högt Europaberoende följt av USA. Försäljningen på dessa två områden bedöms växa i högre takt än världsgenomsnittet. Detta gäller även för tunga fordon i Europa.

Otur för maskiner

Globala investeringar ökar marginellt både i värde och volym under 2016 vilket naturligtvis påverkar marknadsförutsättningarna för maskinindustrin i Sverige och i övriga länder.

Maskinproduktionen minskar i USA, Kanada, Storbritannien, Japan, Korea, Taiwan, Brasilien och Ryssland i år. För EU sammantaget och för Kina väntas en begränsad tillväxt.

Sveriges teknikexport ökar i haltande takt

Sveriges fordonsexport förväntas öka med hela 25 procent i värde i år. Övrig teknikexport bedöms öka med begränsade med 2 procent vilket är en halvering av tillväxttakten från 2015. Sammantaget förväntas teknikexporten öka i värde med +7,5 procent i år mot +8,5 procent i fjol. Då exportpriserna minskar i år, se nedan, ökar exportvolymen i högre takt i år än i fjol.

Pressade priser

Tidigare kronförsvagning innebar för Sveriges del möjligheter till ökade exportpriser. Kronförstärkningen innebär att detta inte längre är möjligt. I år minskar i stället exportpriserna för Sveriges teknikindustri. Internationell konkurrens innebär att prisutvecklingen för Sveriges teknikindustri inte kan avvika från konkurrentländer.

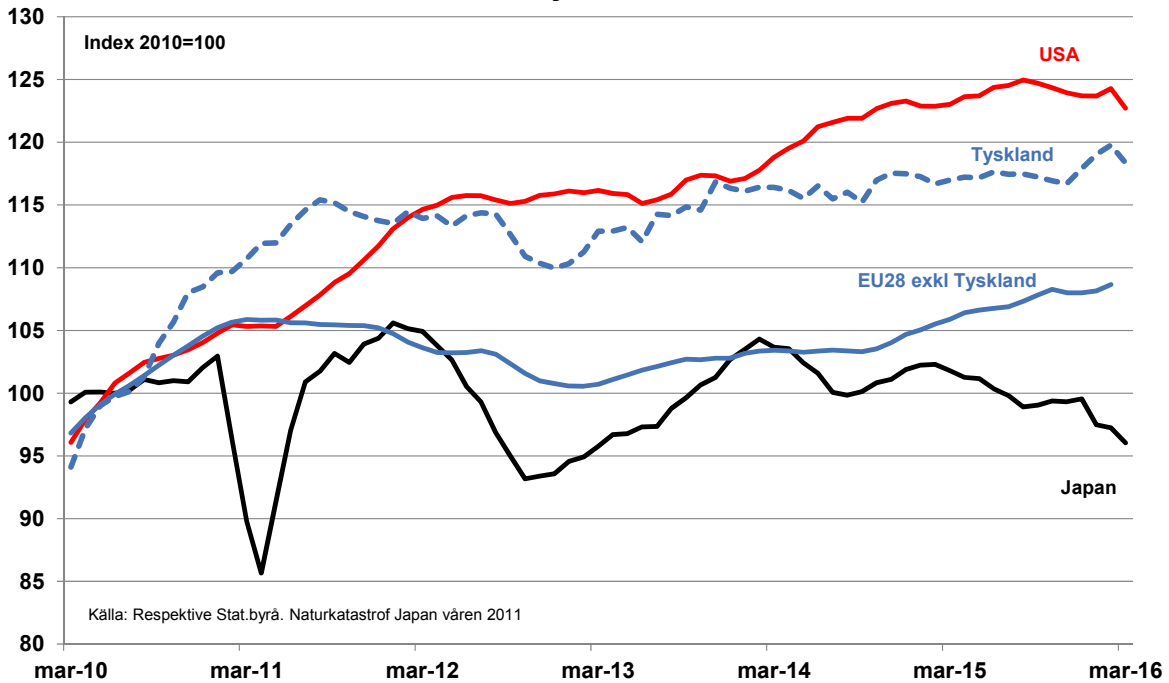
Nolltillväxt

Kortsiktiga konjunkturdata särskilt OECD:s ledande indikator pekar på fortsatta trögheter för global tillverkningsindustri. OECD:s industriproduktion förväntas visa nolltillväxt i år.

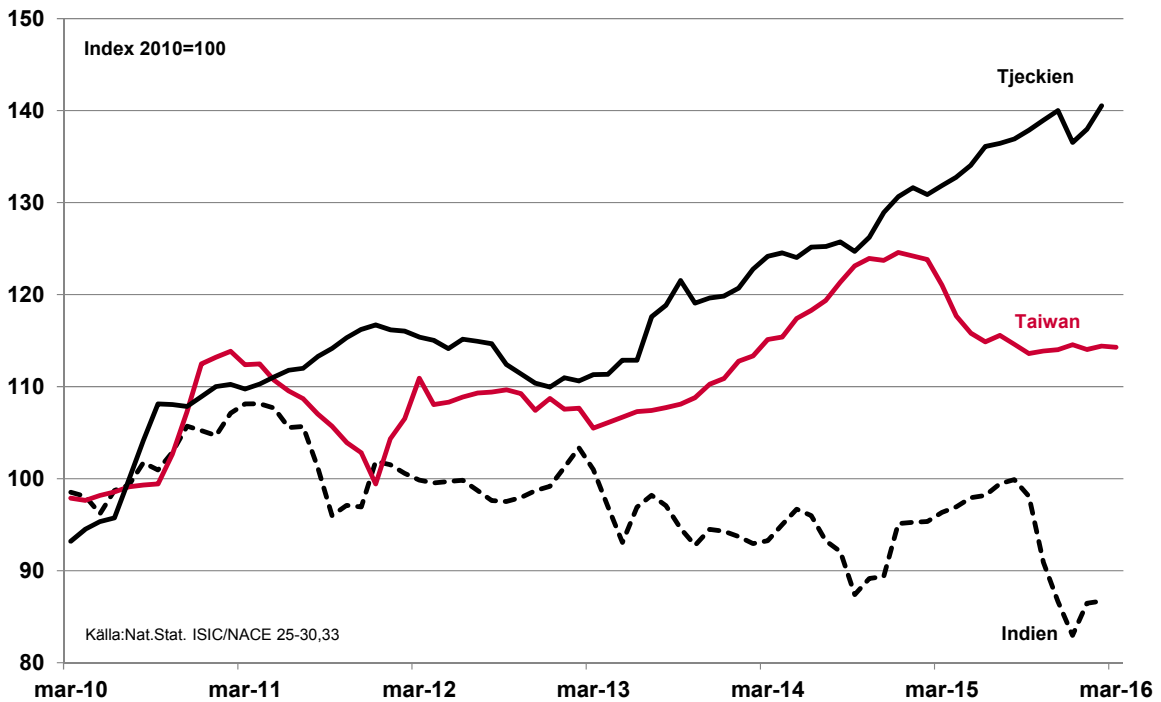
Kortsiktiga konjunkturindikatorer

EU-barometern för teknikindustri i EU återspeglar ett relativt starkt lägre för motorfordon, men fortsatta svårigheter för maskinindustrin. Utvecklingen divergerar också mellan länder. Läget är påfallande starkt i Spanien, Polen och Tjeckien. Läget är svagare i Frankrike, Italien och Finland.

Produktionsvolym teknikindustri

Produktionsvolym teknikindustri. Tillväxtländer

► TRANSPORTMEDELSINDUSTRI

Autobroms från full fart

Efter flera år av låg efterfrågan möter fordonsindustrin i Sverige betydligt bättre marknadsförutsättningar. Branschen är i hög grad europaberoende och det är först det senaste året som efterfrågan här börjat visa på klara förbättringar både vad gäller personbilar och tunga fordon. Samtidigt har personbilsindustrin i Sverige genomgått och kommer att fortsätta genomgå en period med modellbyten. Erfarenhetsmässigt skapar detta inledningsvis en stark expansion som därefter gradvis avtar. Så blir naturligtvis fallet även denna gång.

Marknad i medvind

För tre år sedan nådde personbilsförsäljningen inom EU den lägsta nivån sedan 1995. Därefter har skett en återhämtning som fortsätter både i år och nästa år. Senaste försäljningstopp nåddes för tio år sedan vilket således ökar utbytesbehovet framöver.

Den amerikanska personbilsförsäljningen förväntas nå 17,5 milj enheter i år. Försäljningen i USA når knapp 18 milj nästa år för att därefter återigen följa det vanliga cykliska mönstret med successivt lägre försäljningsnivåer. Sammantaget har Sveriges personbilsindustri bra markandsförutsättningar just nu.

Tunga lastvagnar, som för Sveriges del också i allra högsta grad är beroende av Europamarknaden, möter också här en bra marknadstillväxt. För tunga fordon nåddes också tidigare försäljningstopp i Europa för tio år sedan och utbytesbehovet tilltar successivt i år och nästa år. Därmed når återigen försäljningen ”tumregeln för försäljningstopp” eller ca 24 st tunga lastvagnar per Mdr Euro BNP (2010 priser) för EU28 både i år och nästa år. Detta innebär ca 290 000 st. registrerade fordon i år och ca 305 000 st. 2017.

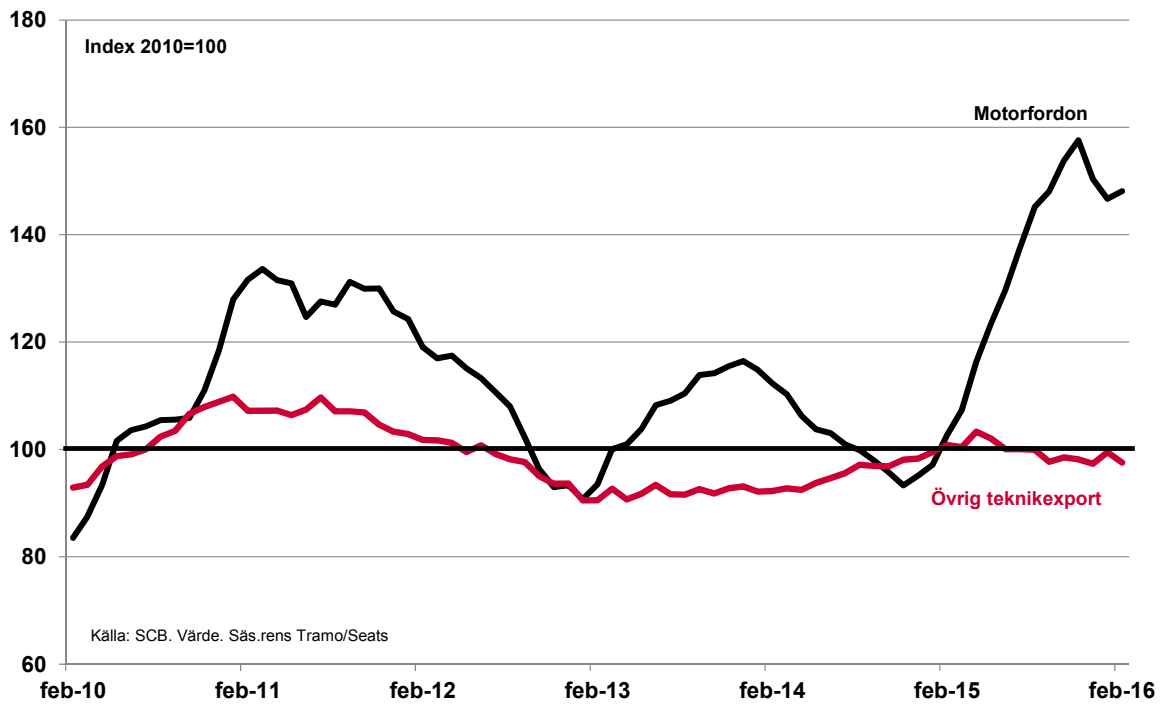
Tillverkare av bildelar i Sverige möter också en relativt stark marknadstillväxt både på export och hemmamarknad. Vi noterar att exporten av bildelar till EU (80 % av all export) för tillfället visar en hög tillväxt som bl.a. beror på volatilitet under första kvartalet i fjol som tillfälligt påverkar nuvarande tillväxttakt. Därutöver skedde leveransstörningar under sommaren i fjol vilket ytterligare kommer att påverka tillväxtsiffran positivt för helåret 2016.

Högt men inget rekord

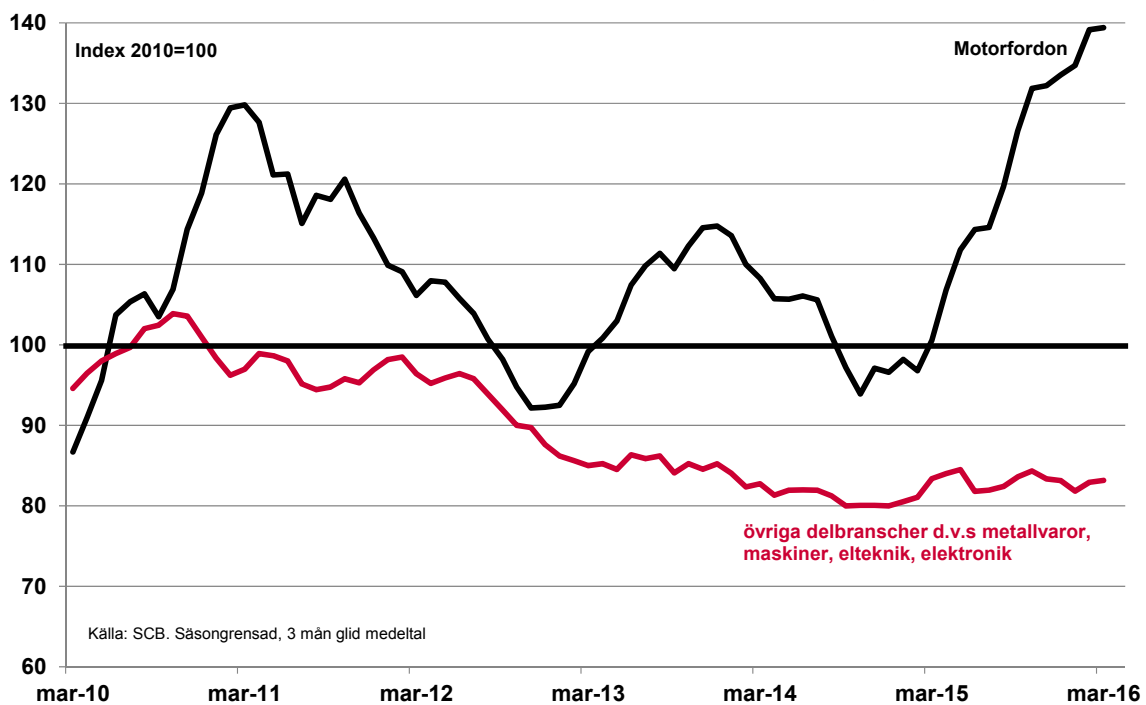
För transportmedelsindustrin i Sverige med fordon i spetsen blir tillväxttakten särskilt hög under första halvåret i år. Under andra halvåret avtar dock tillväxttakten relativt kraftigt. Samtidigt blir den något volatil under hela 2016 genom produktionsomställningar, särskilt under andra kvartalet i år. Visserligen har fordonsindustrin möjligheter att teoretiskt trycka ut lite fler fordon än i dagsläget, men detta begränsas på kort sikt av en del praktiska kapacitetsbrister.

Produktionen för transportmedelsindustrin, d.v.s. fordon samt övriga transportmedel, förväntas öka med 17 procent i år. Höga siffror, men inte något rekord.

Sveriges teknikexport

Produktionsvolym teknikindustri. Sverige

► MASKININDUSTRI

Vill inte ta fart

I fjol ökade äntligen produktionsvolymen för Sveriges maskinindustri. Denna ökning följde på tre år av minskad produktion. Dessvärre var produktionstillväxten marginell eller en ökning med 0,3 procent. Med denna låga produktionstillväxt och efter tre år av fallande produktion är således det ekonomiska läget allt annat än tillfredsställande för Sveriges maskinindustri. Försäljningen i löpande priser ökade 2015 visserligen i högre omfattning än produktionsvolymen genom kronförsvagningen som innebar något högre priser räknat i SEK. Efterfrågan på masknutrustning inom Euroområdet har ökat sedan början av 2014, en ökning som dessvärre varit svag. I USA noterades en kraftig ökning i Sveriges maskinexport i fjol som följd av en hög efterfrågan och växelkurseffekter. Mot detta står en låg efterfrågan från Norge och i samtliga Bric-länder.

Varför så trögt?

Det finns olika förklaringar till detta. För det första är maskinindustrin i Sverige, precis som övriga delbranscher, i hög grad beroende av Europamarknaden. Av maskinindustrins samlade export på 165 Mdr SEK avsätts 60 procent till Europa. Efter finanskrisens härjningar har efterfrågan i Europa under en längre period varit näst intill en katastrof, trots att den alltså kvicknat till lite de senaste kvartalen.

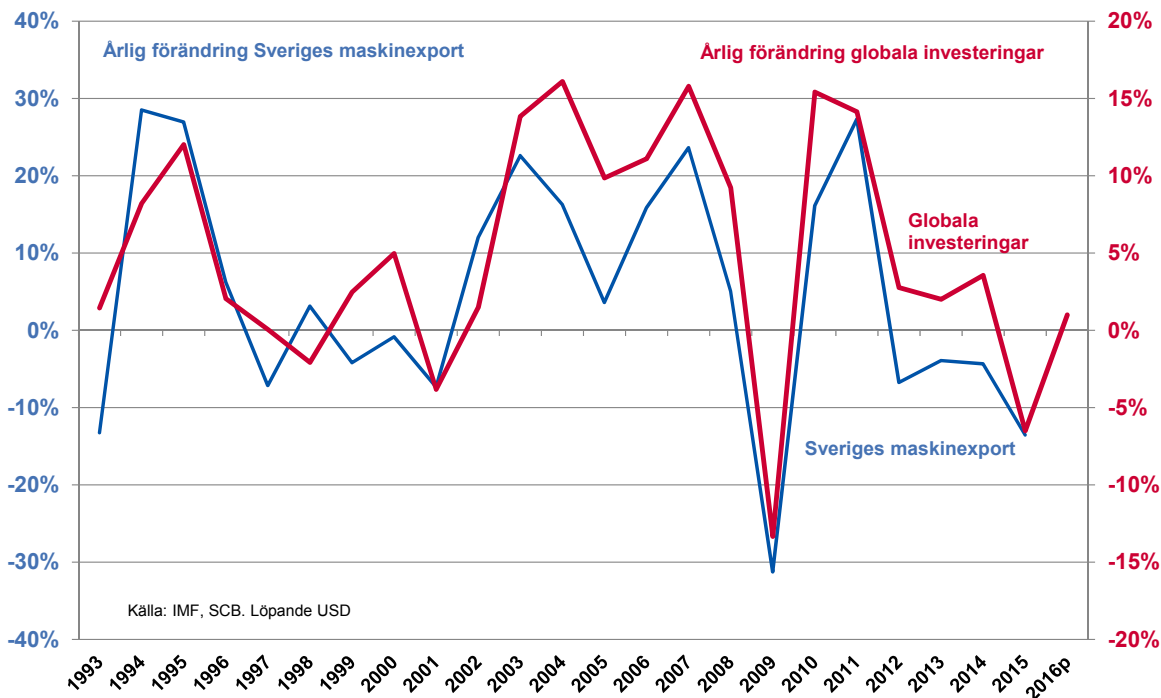
För det andra har länder som efterfrågar industrimaskiner generellt överkapacitet och lågt kapacitetsutnyttjande. Detta gör att efterfrågan främst inriktas på ersättnings- och rationaliseringsutrustning, men mindre på expansiva kapacitetsökande investeringar.

För det tredje är de goda dagarna förbi där investeringar i Kina ökar med tvåsiffriga tillväxttal. En sådan tillväxttakt kommer naturligtvis inte tillbaka framöver mer än kanske för något enstaka år eller enstaka kvartal. Sveriges direktexport till Kina påverkas naturligtvis av detta. Den indirekta effekten utgörs av dämpad export av maskinkomponenter från Sverige till stora maskinationer som Tyskland, Italien, Schweiz och USA vilka i sin tur påverkas av lägre efterfrågan i Kina.

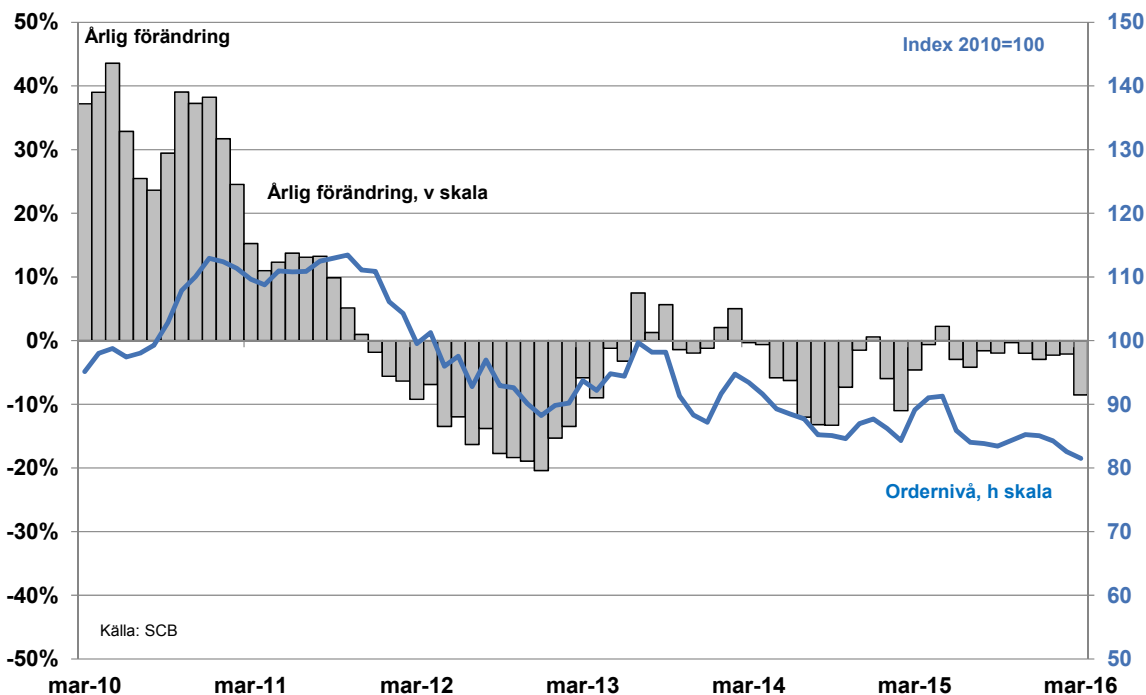
I USA fortsätter investeringstillväxten, exkl mjuka investeringar, att dämpas ytterligare 2016 efter en stark expansion som varat i över fem år. I Euroområdet fortsätter en låg tillväxt. Samtidigt kan vi bara hoppas på att efterfrågan inte minskar ytterligare i Norge, Ryssland och Brasilien.

Globala investeringar förväntas därmed sammantaget att öka i låg omfattning även 2016 och Sveriges maskinexport följer denna utveckling väl. Därför förväntas maskinproduktionen i Sverige bara öka med låga 1,5 procent 2016. Samtidigt finns delbranscher inom maskinindustrin som växer relativt bra som materialhantering, kranar, ventiler, kyla och ventilation. Det räcker dessvärre inte. Investeringar har en tendens till att bero på utveckling i kapitalkostnader, produktion, vinster och ibland också ”företagens allmänna stämningssläge”. Kapitalkostnader stödjer investeringar, övriga faktorer gör det i mindre grad. Det investeras naturligtvis globalt, men i för liten omfattning.

Globala fasta investeringar och Sveriges maskinexport

Orderingång volym maskinindustri. Sverige

► METALLVARUINDUSTRI

Bitvis bra, sammantaget otillfredsställande

Metallvaruindustrin i Sverige utgör till ca 80 procent av leverantörer till olika industrigrenar, främst till maskin- och fordonsindustri på hemmamarknaden. Övriga delar av metallvaruindustrin är främst tillverkare av byggmetaller samt några få konsumentprodukter. Sammantaget är exportförsäljningen betydligt lägre än för övriga delbranscher i Sveriges teknikindustri.

Mot den bakgrunden är utvecklingen något splittrad inom metallvaruindustrin. Leverantörer till fordonsindustri har en relativt stark efterfrågan. Därutöver möter tillverkare av byggmetaller en bra efterfrågan som följd av en stark hemmamarknad där ökat bostadsbyggande f.n. bidrar.

Maskiner tynger

Mot dessa två delbranscher inom metallvaruindustrin står i stället leverantörer som säljer till maskinindustrin. Här har många företag det i stället betydligt kämpigare med låg efterfrågan. Maskinindustrin i Sverige är enskilt största kundgruppen och bidrar till att förklara de trögheter som även metallvaruindustrin just nu visar.

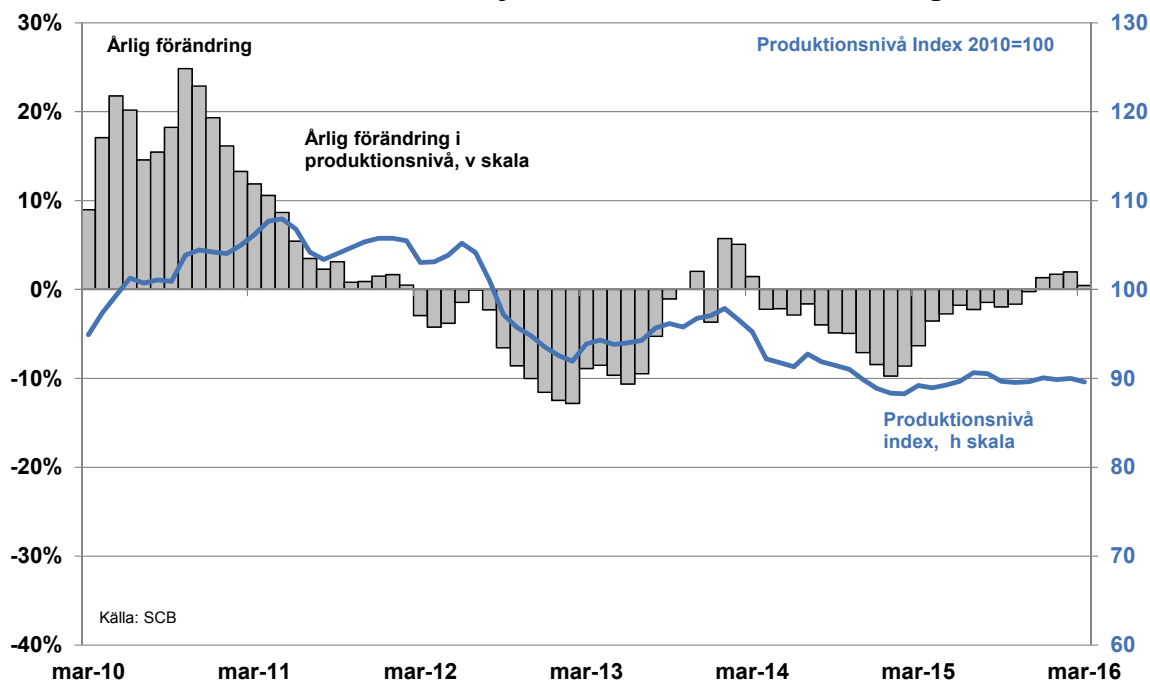
Exporten ökade relativt omfattande i volym under första kvartalet i år. Ökningen var dessvärre bara en effekt av tillfälliga stororder och vi räknar inte med att första kvartalets exporttillväxt håller i sig under resten av året. Exporten förväntas öka i ungefär samma takt som den underliggande efterfrågan inom EU/Efta (som tar emot 70 % av exporten) eller med områdets samlade produktionstillväxt på knappt två procent i år. Från Norge, den enskilt största exportmarknaden, fortsätter efterfrågan på metallvaror från Sverige vara svag som en följd av offshore-sektorns problem som också spridits sig till fastlandsindustrin.

Exporten till Bric har minskat kraftigt sedan början av 2015 genom lägre efterfrågan på teknikkomponenter från Sverige från teknikindustri i Ryssland och Brasilien samt genom en nedväxling av tillväxten i Kina. Exporten till Bric minskar i genomsnitt under 2016.

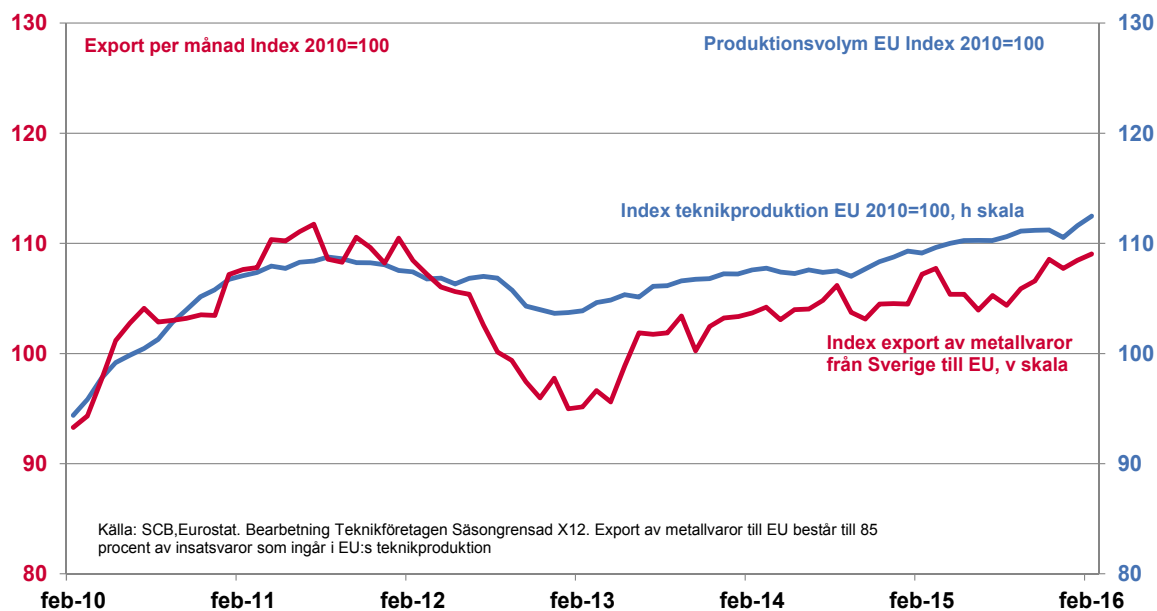
Förslår inte långt

Metallvaruindustrins produktionsvolym minskade sammantaget med drygt tre procent i fjol efter en svag inledning. Sedan september i fjol har dock produktionsnivån i stort sett varit oförändrad. Många exportmarknader utanför EU visar svaghetstecken samtidigt som efterfrågan från EU sammantaget inte förmår lyfta ordentligt. Det som drar är fordon och byggsektor i Sverige. Det förslår inte så långt, men räcker till en mindre produktionsökning på en procent i år.

Produktionsvolym metallvaruindustri. Sverige

Export av metallvaror från Sverige till EU och produktionsvolym teknikindustri EU

► ELTEKNISK INDUSTRI

Olika strömningar

I fjol ökade produktionsvolymen för tillverkare av elmaskiner något mer än förväntat eller med 2,4 procent. Detta var främst en följd av ett starkt fjärde kvartal. Inom branschen elmaskiner och elutrustning kan f.n. noteras en relativt stark utveckling för tillverkare av tunga maskiner och kablar medan andra delar har det något mer besvärligt.

Orderingången har återigen varit hög under första kvartalet i år, där stororder som löper under flera år rapporterats. Visserligen har exportleveranserna tilltagit sedan hösten 2015, men ligger ändå bara marginellt högre under första kvartalet i år jämfört med motsvarande period i fjol. En volatil utveckling för tillverkare av elmaskiner förväntas därmed fortsätta. Stora orderstockar gör att vi räknar med att produktionsvolymen kan öka 2016 i ungefär samma takt som i fjol eller med 2,5 procent.

För tele-, instrument- och elektronikindustrin sammantaget är bilden polariserad. Storföretag har en begränsad efterfrågan sett till hårdvara. Däremot är läget sammantaget bättre för många små- och medelstora företag. Vi räknar dock med att fjolårets starka produktionstillväxt för instrumentindustrin nu förbyts till en minskning, vilket redan en omfattande minskning i exporten vittnar om.

Orderingången exkl. en tillfällig stororder i slutet av 2015 i tele-, instrument- och elektronikindustrin tyder inte på något starkt momentum. Vi räknar med en begränsad produktionsökning på tre procent i år.

► TEKNISKA KONSULTER

Rykande hett

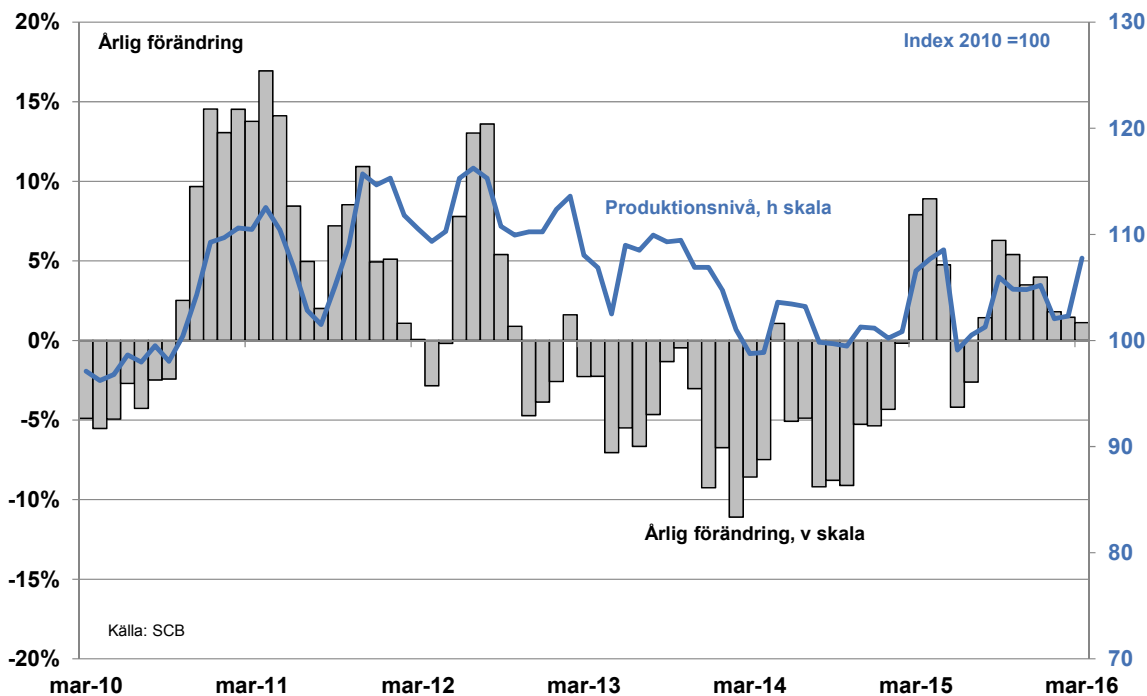
Bristen på arbetskraft för tekniska konsulter har tilltagit det senast året. Enligt KI-barometern rapporterade drygt 60 procent av företagen brist på arbetskraft under första kvartalet i år. Drygt hälften av företagen anser samtidigt att just arbetskraft är det största hindret för fortsatt expansion. Dessa mycket höga bristtal till trots ökade branschen antalet anställda med sex procent i fjol. Nettoomsättningen ökade med hela 11 procent 2015.

Samtidigt redovisade knappt hälften av företagen en ökad efterfrågan mellan första kvartalet i år och sista kvartalet i fjol. Detta utfall får betraktas som starkt. Även företagens rapporter om stocken av nuvarande order/uppdrag är högre än det historiska genomsnittet. Utfallet för denna variabel låg på den högsta nivån under första kvartalet i år sedan första kvartalet 2012.

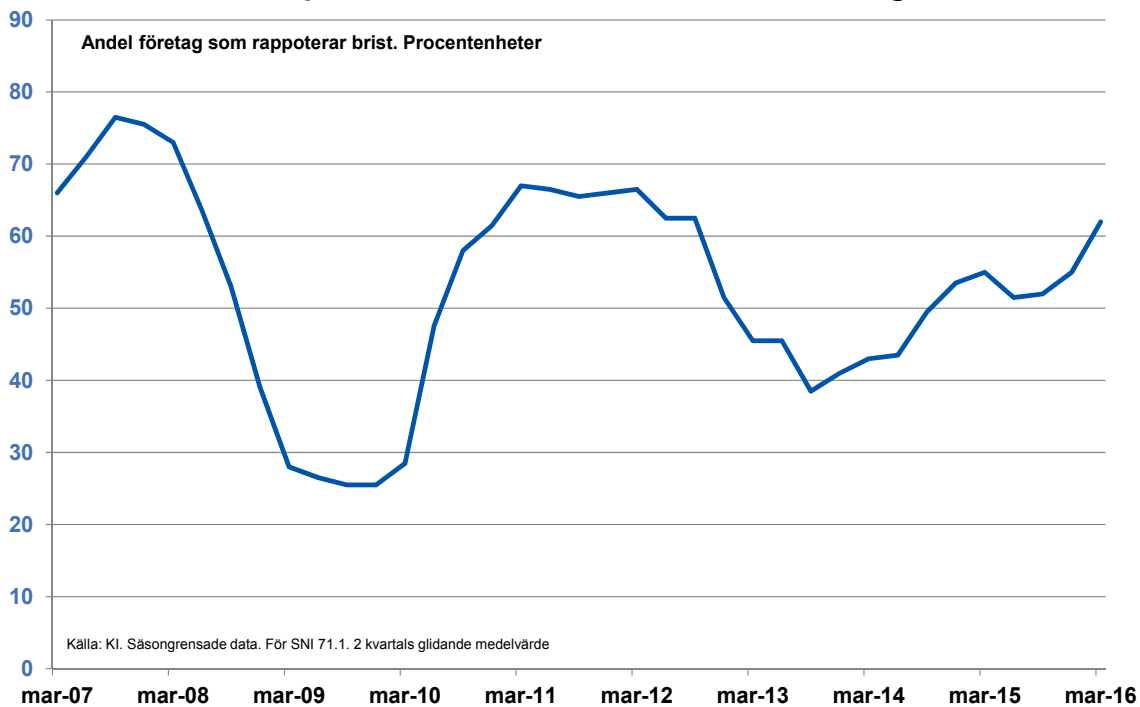
Branschen avslutade år 2015 med 7 000 fler anställda än i början av året. Vi räknar därför med att omsättningen i år kan öka ungefär som i fjol eller med omkring tio procent.

Sektorn för tekniska konsulter är arbetskraftsintensiv och kommer få svårigheter att växa på sikt om arbetskraftsbehovet inte kan tillfredsställas. 2016 ser i vart fall ut att bli ett bra år.

Produktionsvolym elmaskiner. Sverige

Brist på arbetskraft tekniska konsulter. Sverige

► ARBETSMARKNADSLÄGET

Oförändrat, men ökar här och där

Antalet anställda i teknikindustri i Sverige minskade något i fjol eller med 0,3 procent. Såväl tillsvidare anställda som anställa på viss tid minskade i genomsnitt, men där visstidsanställda som vanligt varierade (exkl.säsong, inkl. tillfälliga arbetstoppar) under året.

Att nedgången i fjol inte blev större berodde främst på att antalet anställda ökade inom transportmedelsindustrin eller med hela 4,4 procent vilket var den största ökningen sedan 2011. Ökningen inom transportmedel var särskilt stor inom personbilsindustri.

I övriga delbranscher tilltog i stället nedgångstakten något under 2015 jämfört med 2014. Exklusive tillverkare av transportmedel minskade antalet anställda med 2 procent. Nedgången var störst för tillverkare av elmaskiner följt av maskin- och tele-, instrument och elektronikindustrin.

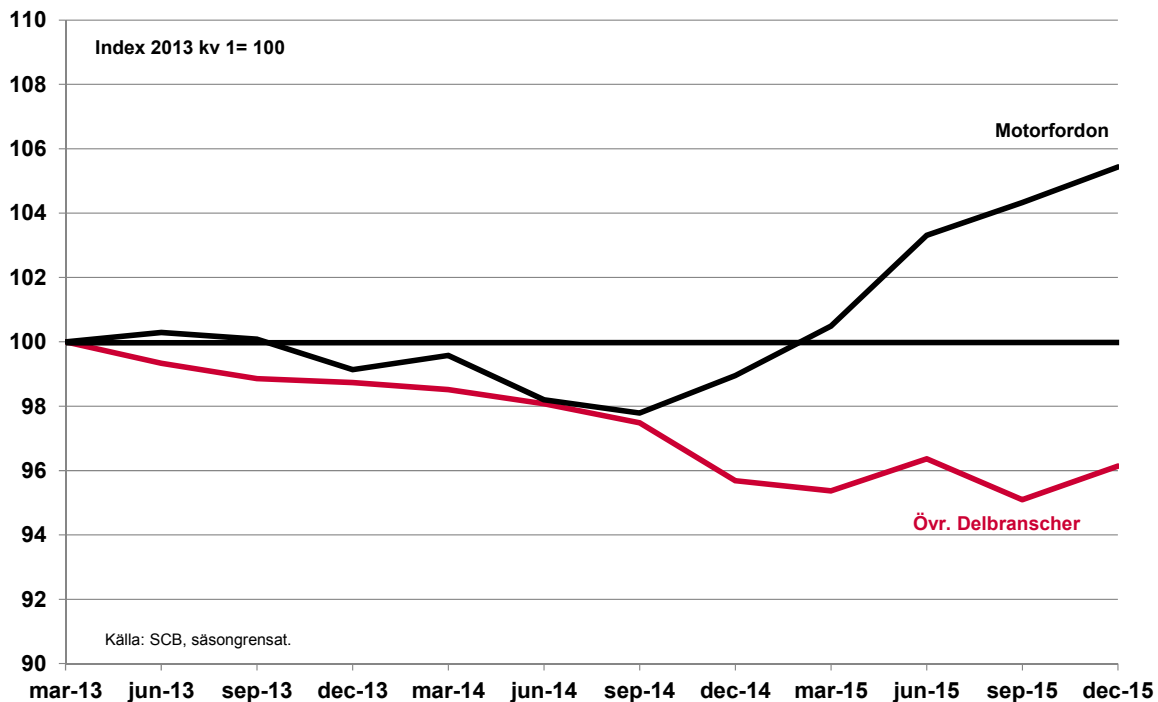
Antalet lediga platser hos arbetförmedlingen har ökat det senaste halvåret. Detta ska dock inte tolkas som ett markant ökat anställningsbehov då denna statistik inte på något sätt är heltäckande eller obligatorisk.

Arbetskraftsbehovet som det i stället mäts i Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer visar sammantaget i stället ett närmast oförändrat behov. Bristen på yrkesarbetare har ökat mellan sista kvartalet i fjol och första kvartalet i år men det motsatta gäller för ingenjörer och andra tjänstemän.

Ständigt dyrt

Produktionstillväxten är fortsatt begränsad exkl. transportmedelsindustrin vilket håller tillbaka efterfrågan på arbetskraft. Detta i kombination med ständiga rationaliseringar, ett fortatt högt kostnadsläge och därmed fortsatt utflyttning av verksamheter medför att vi räknar med att antalet anställda sammantaget blir oförändrat i år. Transportmedelsindustrin följt av metallvaror är de enda delbranscher som förväntas öka antalet anställda i år. I övriga delbranscher fortsätter nedgången men i mindre omfattning än i fjol.

Antal anställda teknikindustri. Sverige

► PRISER

Pressas från alla håll

Den svenska kronan började försvagas redan i början av 2014 och fortsatte att försvagas i genomsnitt för 2015. Detta har inneburit att producentpriser för exportmarknad för teknikindustri i Sverige ökat räknat i SEK både under 2014 och 2015. I fjol ökade de med 4,3 procent.

I augusti 2015 nådde det s.k. TCW index sin högsta nivå (och därmed SEK sin lägsta nivå då index uttrycker SEK/ utländsk valuta). Sedan kronan därefter stärkts har exportpriser för teknikindustri i SEK minskat något för perioden aug - 15 – mars - 16. Kronförstärkningen har inneburit att exportpriserna för teknikindustrin minskade med 1,2 procent i årstakt i mars i år.

Priser för hemmamarknad skiljer sig från utvecklingen i exportpriser. I fjol ökade försäljningspriser för hemmamarknad med begränsade 1,3 procent. Även här dämpas prisuppgången och i mars i år ökade hemmapriser med 0,9 procent i årstakt. Under antagande om oförändrade växelkurser under resten av året förväntas exportpriserna minska med en procent i år. Likaså förblir prisutvecklingen på hemmamarknaden låg och ökar ungefär som i fjol eller ca en procent.

Konkurrensen

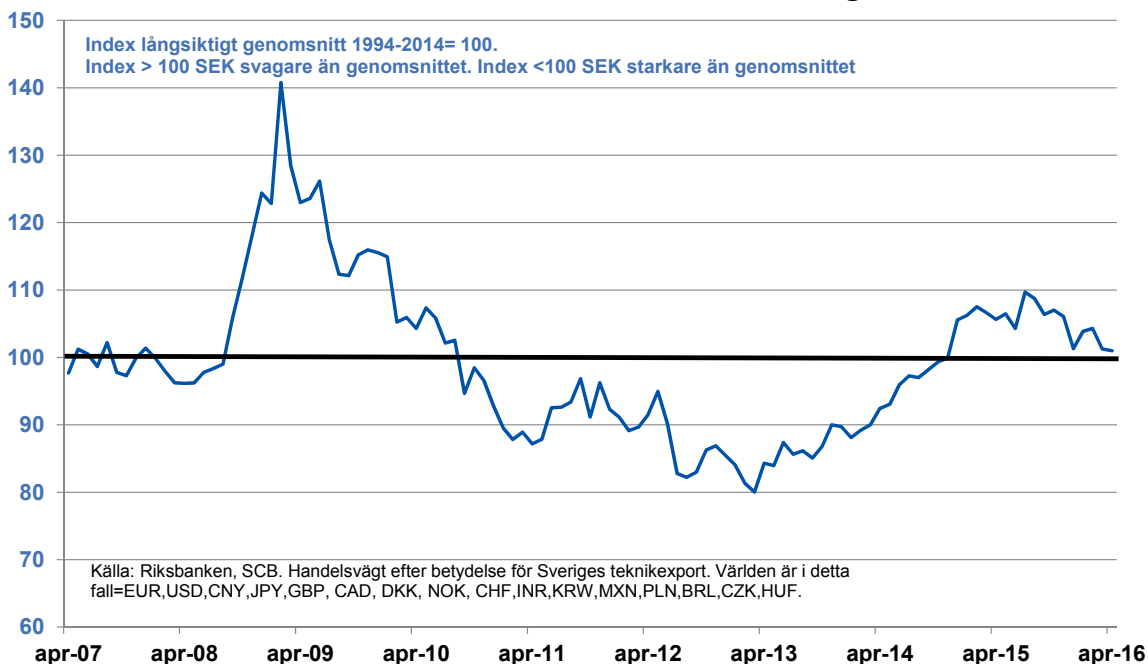
Utöver eventuella kroneffekter sätter den internationella konkurrensen ramarna för prisutvecklingen. Inom Euroområdet, USA samt numera också lågkostnadsländer är prisutvecklingen dämpad. I mars i år var producentpriserna i Euroområdet för teknikindustri oförändrade i årstakt efter ha ökat med en procent i fjol som en följd av en tillfällig Euroförsvagning. I USA var likaså försäljningspriserna oförändrade i årstakt i mars i år. Trots volatilitet i växelkurser påverkas försäljningspriser i Euroområdet och USA i klart mindre grad.

Med minskade exportpriser, men med något ökade hemmamarknadspriser, förväntas försäljningspriserna sammantaget för teknikindustri i Sverige öka med begränsade 0,5 procent i år. Det är också den prisökning vi förväntar för teknikindustri sammantaget för Euroområdet och USA i lokala valutor i år. Internationell konkurrens håller tillbaka möjligheterna att på något signifikant sätt öka priserna mer än i konkurrentländer.

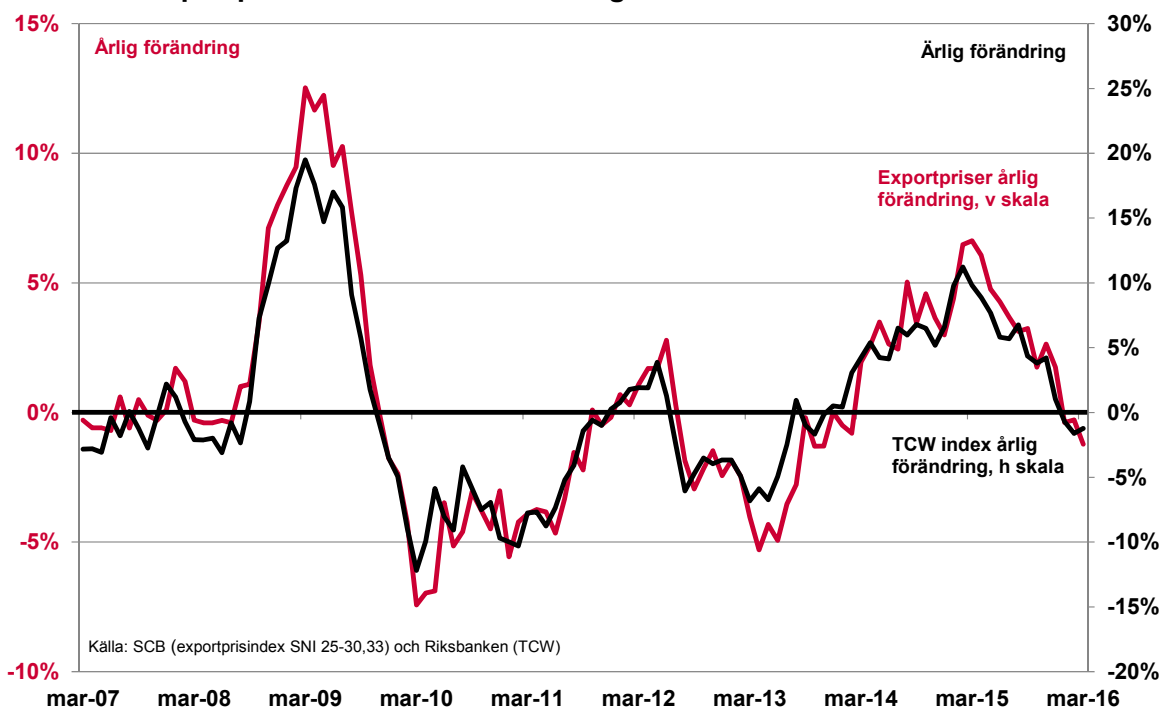
Inflation eller kvalitet eller både och

Vi vill samtidigt påminna om de problem som emellanåt kan uppstå vid mätning av priser. Detta gäller särskilt vid produktuppdateringar och nya produkter. För tillfället är detta särskilt intressant i motorfordonsindustrin där produktbyten av enskilda produkter ökat priserna i SEK med mellan 10-40 procent beroende på marknad. Avvägningen för statistikmyndigheter är därmed att försöka skilja på verkliga prisökningar och prisökningar till följd kvalitetsförbättringar. En grannliga uppgift som vi lämnar därhän, men konstaterar att den existerar i allra högsta grad.

Växelkursindex. Teknikindustri Sverige

Exportpriser teknikindustri i Sverige och växelkursindex TCW

► KONJUNKTURINDIKATORER

Kunde visat bättre utfall

OECD:s index för ledande indikatorer består i ett antal variabler som ordergång, arbetade timmar, ränteläge m.m. Dessa varierar dock något från land till land. Oavsett detta, har ledande index en tendens till att på kort sikt väl indikera utvecklingen i ”hårda data” som industriproduktion eller BNP.

Ingen produktionstillväxt i år

Dessvärre har OECD:s indikator inte alls utvecklats i den riktning som vore önskvärd. Index har försämrats successiv sedan årsskiftet 2014/2015 och ligger enligt senaste observation från februari i år på en lägre nivå än under motsvarande månad i fjol. Detta har medfört att tillväxten i OECD:s totala industriproduktion avtagit och ökade med låga en procent i februari i år i årstakt. Tillväxtförutsättningarna för industrin internationellt har således försämrats.

Kommer ingen omedelbar förbättring i denna indikator finns risk att industriproduktionen blir oförändrad för OECD länderna sammantaget i år. En oförändrad produktionstillväxt är också vår bedömning för OECD:s tillverkningsindustri i år.

Mindre elände i BRIC

OECD publicerar även en ledande indikator för BRIC-länder samt för Syd-Afrika och Indonesien. Denna indikator har tidigare utvecklats klart negativt som följd av problemen i Ryssland och Brasilien samt dämpningen i Kinas tillväxt. Indikatorn visar nu ett lite mindre negativt utfall än tidigare bl.a. som följd av ekonomiskt politiska stimulanser. Förbättringen under de inledande månaderna i år har främst skett i Indien och i Kina. Ryssland visar ännu ingen förbättring, medan indikatorn i Brasilien har stabiliserats. Konjunkturbarometern för Brasiliens teknikindustri enligt Brasiliens industriförbund har dessutom stabiliserats på låg nivå för tredje månaden i rad. Läget förefaller i vart fall för tillfället ha bottnat efter en dramatisk resa utför.

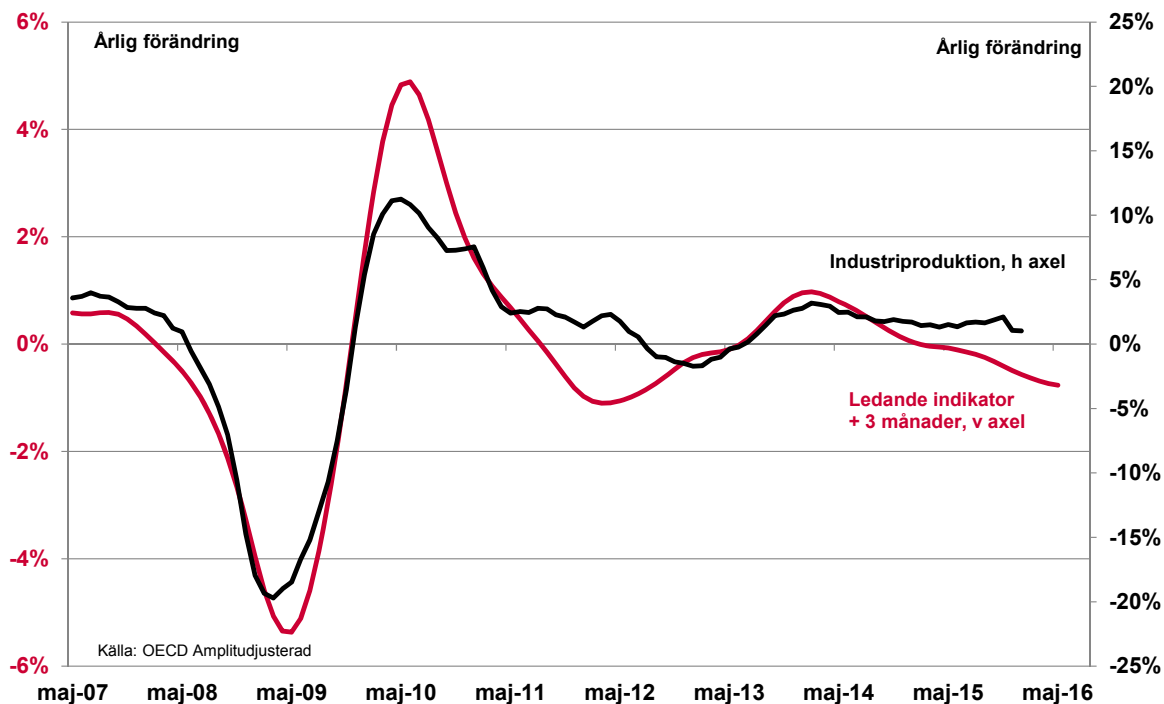
Hett

OECD:s ledande indikator för Euroområdet med Tyskland i spetsen stärktes fram till och med i fjol höstas, men har sedan dess försvagats. Även här pekar utfallet på kort sikt på en fortsatt dämpad tillväxt för industrin både i Tyskland och för hela Euroområdet.

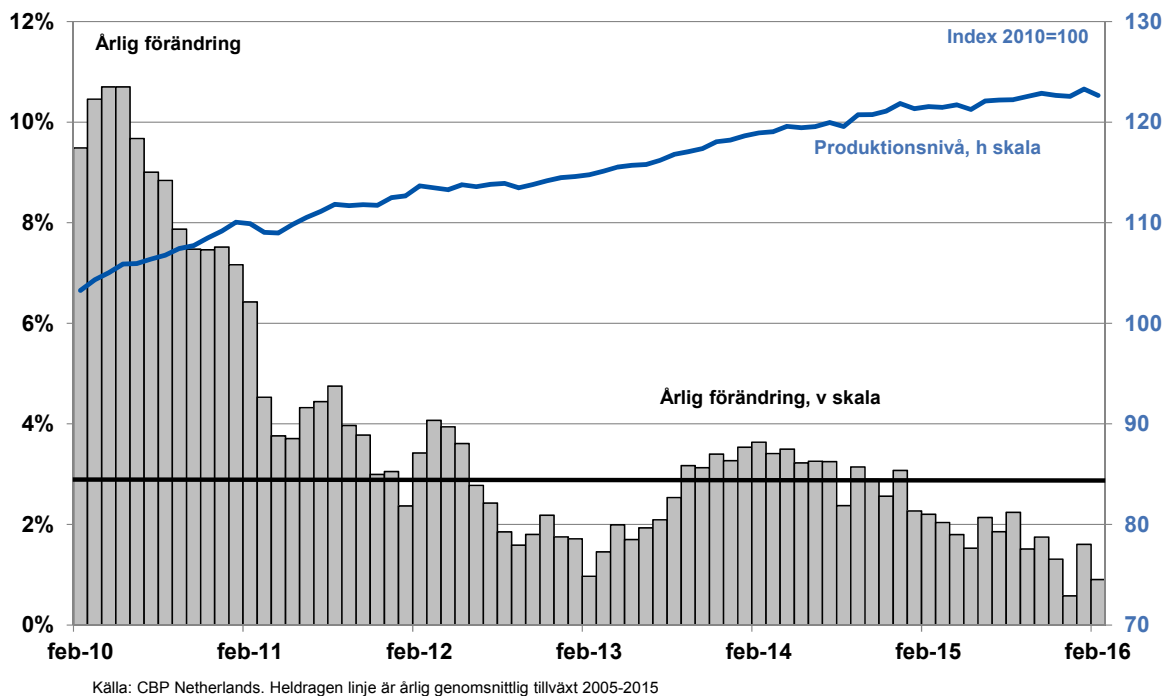
Samtidigt ska påpekas att aktiviteten inom industrin i Euroområdet varierar mellan olika medlemsländer. Spanien är tillfälligtvis tillbaka och visar en hög tillväxt i industriproduktion. Tillväxten dämpas här förvisso sammantaget i år jämfört med i fjol, men bara måttligt. Läget i Polen är klart överhettad med en allt ökande resursbrist. I landets senaste teknikbarometer för första kvartalet rapporterar en tredjedel av företagen arbetskraftsbrist som främsta orsak till svårigheter att expandera. Detta är den högsta siffra som uppmätts.

Likasa är aktiviteten hög i Tjeckien genom stark hemmamarknad och bra exportökning för teknikindustrin. I både Tjeckien och Polen bidrar fordonsindustrin i hög grad till den sammantagna tillväxten för teknikindustri.

Ledande indikator och industriproduktion. OECD

Global industriproduktion

► KONJUNKTURINDIKATORER

Splittrade barometerdata

EU-barometern för hela tillverkningsindustrin för EU28 visar inte några signifikanta skillnader enligt senast utfall i mars 2016 (publicerat i april) jämfört med utfallet hösten 2015. Däremot skiljer sig aktiviteten mellan delbranscher inom industrin och mellan länder.

Konfidensindikatorn som baseras på på orderstockar och färdigvarulager nådde index 102 i mars för tillverkningsindustrin sammantaget vilket är något högre jämfört med det historiska genomsnittet (index 100). Adderar vi till denna indikator företagets produktionsförväntingar (högre, oförändrad eller lägre produktion) ligger även detta index något över det historiska genomsnittet. Men båda index visar inte på något större momentum och har med undantag av små variationer legat på närmast samma nivå i över ett år. Tillverkningsindustrin sammantaget uppfattar läget således som påfallande trögt.

Fel håll

Ser vi till delbranscher inom tillverkningsindustrin i EU exkl teknikindustri uppfattas orderstockarna som marginellt högre än genomsnittet i kemi-, papper-, gummi- och plastindustri. Men trots detta är utfallet för orderstockarna i dessa branscher lägre enligt senaste utfall i mars i år jämfört med hösten i fjol. Det har således gått åt fel håll.

Läget i Europas stålindustrin är som bekant besvärande och har varit så en längre tid. Handelspolitiska återgårdar som syftar till att skydda stålindustrin i EU från lågpriskonkurrens har dock haft innebörden att stålföretagens förväntningar om ökad produktion framöver har stigit senaste månaderna. Stålföretagens egna prisförväntningar har också påverkats. Företagen är nu inte alls lika negativa som tidigare rörande framtida prisnivå. Syftet med handelspolitiken har ju varit att försvåra lågpriskonkurrens, så utfallet rörande prisförväntningar är knappast förvånande.

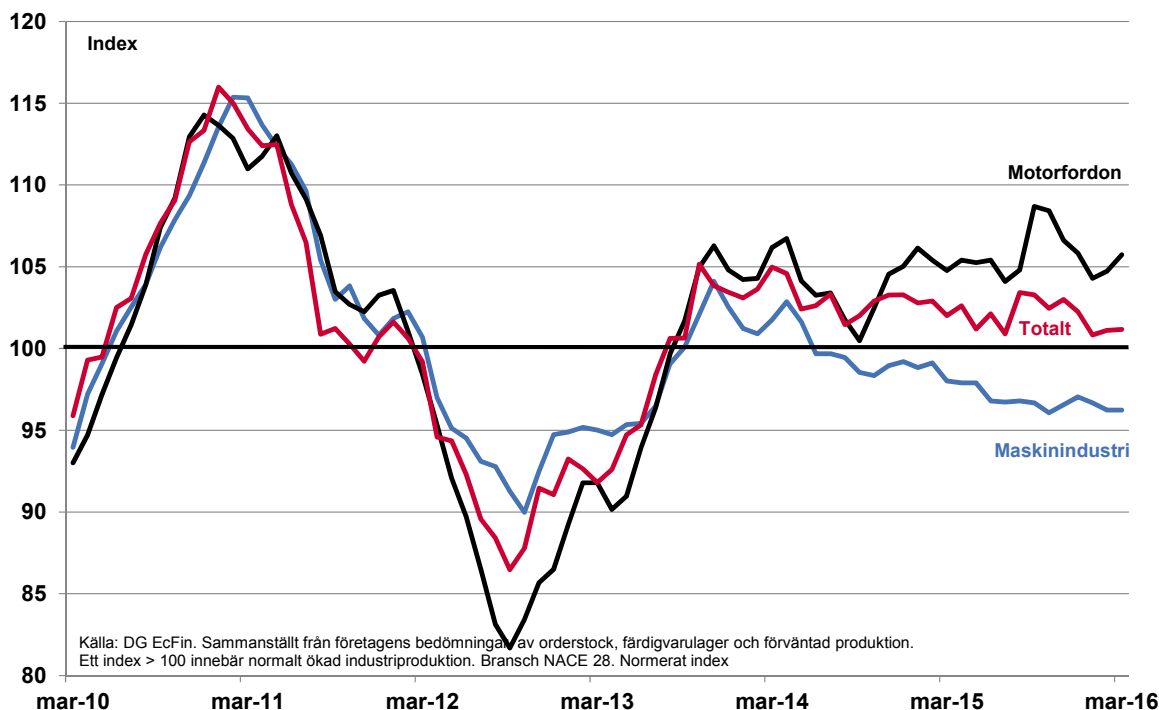
Teknikindustri

För teknikindustri i EU28 noteras att företagen sammantaget upplever affärsläget som något bättre än normalt, även om utfallen skiljer sig mellan delbranscher. Maskinindustrin rapporterar fortsatta svårigheter utfallet i företagets bedömning av orderstocken har försämrats trendmässigt sedan våren 2014. Detta samtidigt som produktionsförväntningarna är dämpade. Läget för fordonstillverkare är bättre än i maskinindustrin.

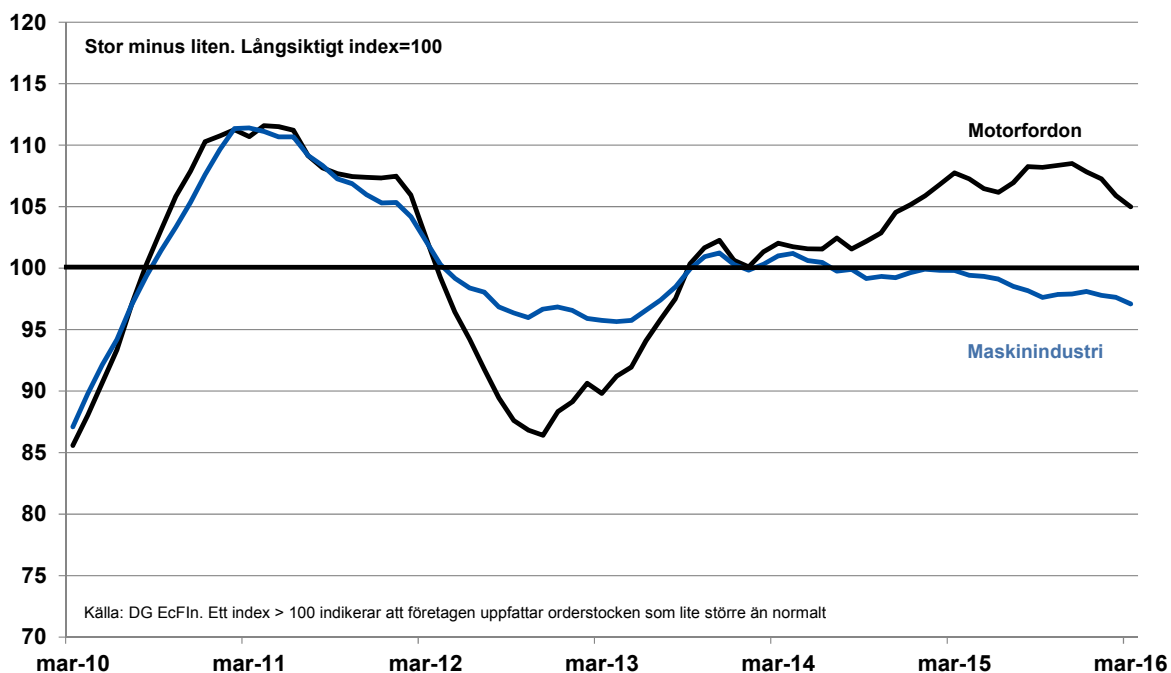
Samtidigt kan konstateras att utfallet i orderindikatorn, för både teknikindustri sammantaget och för fordonsindustrin, inte är lika hög som i september-oktober i fjol. Bakom fordonsindustrins sämre utfall sedan i höstas är inverkan från Tyskland stort. Som av en händelse har detta sammanfallit med motorproblem hos Tysklands största fordonstillverkare.

Ser vi till orderindikatorn i olika länder är utfallet särskilt högt i Spanien som sedan drygt ett år tillbaka börjat återhämta sig från den utdragna finanskrisen. Orderindikatorn för teknikindustri i Italien och Frankrike visar i stort sett ett normalläge med ett index som ligger något över normalnivån index 100.

Konfidensindikator teknikindustri. EU28

Orderstocken motorfordon och maskinindustri. EU28

► INTERNATIONELL EFTERFRÅGAN

Investeringsvaror

Totalt minskade globala investeringar i maskiner, utrustning och byggnader med ca fem procent i löpande USD i fjol. I volymtermer bedömes de däremot ha ökat med ca 2,5 procent. En kraftigt stigande USD under året förklarar merparten av skillnaderna mellan värde och volym. Global maskinproduktion bedöms ha ökat med låga två procent 2015 vilket kan jämföras med den långsiktiga tillväxten på 5,2 procent per år för perioden 2006-2015.

Investeringsstillväxten i Kina har vuxit i låg takt de senaste åren. Officiella data föreligger inte (endast s.k. urban fixed investment) för 2015, men under 2014 växte fasta investeringar med historiskt låga 7,5 procent i volym i lokal valuta (officiella NR data). Mot bakgrund av nedgången inom byggsektorn och en lägre investeringsstillväxt i industrin är en rimlig bedömning en volymökning på knappt fem procent för 2015. Den tidigare tvåsiffriga tillväxten är definitivt över.

I USA har den sedan tidigare mycket gynnsamma investeringsstillväxten nu kommit till sitt slut. Byggandet går förvisso bra och förväntas göra så även i år. Däremot dämpas övriga maskin- och utrustningsinvesteringar (exkl mjuka investeringar i FoU, licenser, patent mm). För dessa övriga investeringar räknar vi med oförändrad tillväxt i år.

Euroländer. Långsamt - långsamt

Euro-länderna visar sammantaget en förbättring i investeringsstillväxten. Den är dock alldeles för låg. Investeringar har åsidosatts under en längre period och är i stort behov av att öka kraftigt. Framför allt är det byggsektorn som visat påfallande trögheter, men där botten nu förefaller ha passerats. Detta syns framför allt i siffror över antalet byggnadstillstånd som vanligtvis leder kommande aktivitet genom "långa leveranstider". Däremot har det gått något bättre för övriga investeringar främst maskiner och utrustning samt transportmedel de senaste 4-6 kvartalen.

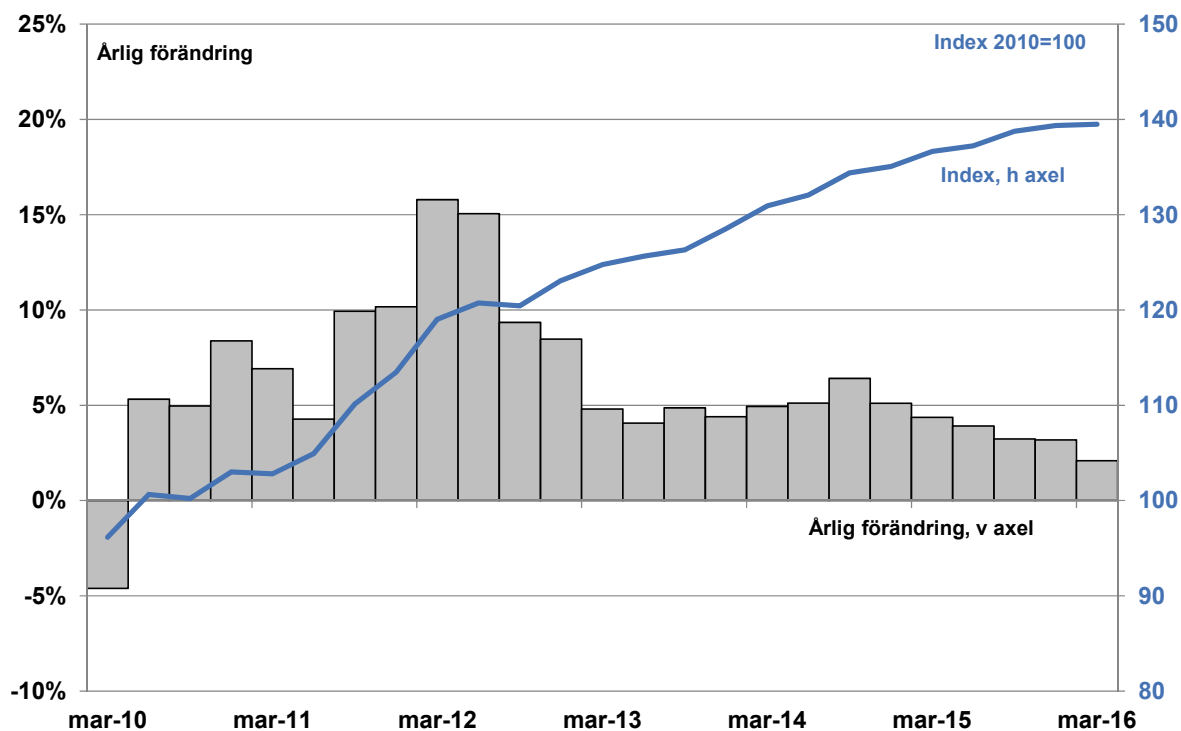
Fasta investeringar inom Euroområdet (exkl. FoU, IPR m.m.) fortsätter att växa men i begränsad omfattning eller med 2,5 procent i år. Det underliggande investeringsbehovet är mycket större men vill inte riktigt infinna sig.

Maskinproduktionen minskar i flera länder

I Ryssland och Brasilien har investeringarna minskat i stor sett kvartal för kvartal sedan andra halvan av 2013 bl.a. som följd av höga räntor och minskad BNP tillväxt. I år ökar naturligtvis inte investeringarna i dessa länder. Hoppet står till 2017.

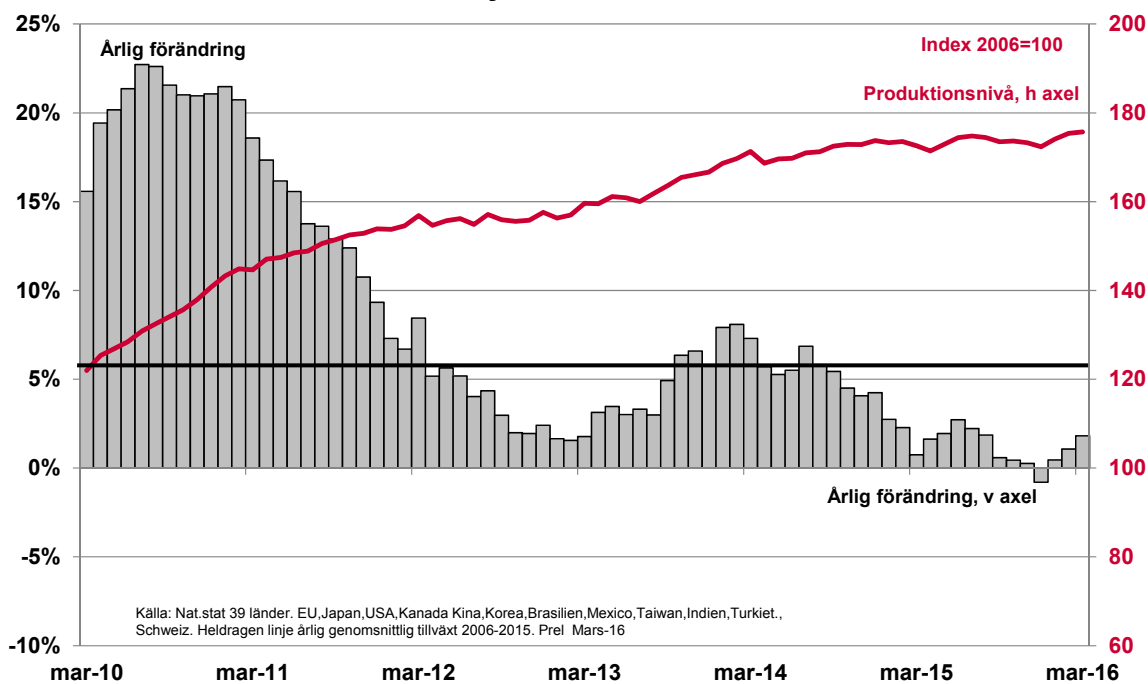
Exklusive Kina kommer global maskinproduktion minska något i år eller med en procent. Produktionsnedgången blir relativt omfattande i Japan, Korea, Taiwan, Brasilien och Ryssland i år. Tillbakagång förväntas också i USA, Kanada och Storbritannien. Låg positiv tillväxt förväntas i EU sammantaget och i Kina.

Fasta investeringar. USA

Källa: BEA, Volym Exkl FoU, Patent, licens, IPR m.m. Löpande vikter

Produktionsvolym maskinindustri. Globalt

Källa: Nat.stat 39 länder. EU, Japan, USA, Kanada Kina, Korea, Brasilien, Mexico, Taiwan, Indien, Turkiet, Schweiz. Heldragen linje årlig genomsnittlig tillväxt 2006-2015. Prel Mars-16

► FORDONSINDUSTRI

Rullar hyggligt här och där

Fordonsproduktionen ökade med preliminära 6 procent i fjol inom EU vilket får betraktas som en bra tillväxt. Högst tillväxt men från låga nivåer visade Finland (Valmets kontraktstillverkning) följt av Italien och Sverige.

Produktionen i USA, Mexico ökade måttligt. Kinas produktionsökning på 5,6 procent var den lägsta sedan 2011. För leverantörer i Sverige var det positivt att Europaproduktionen kunde öka så pass mycket, då 80 procent av Sveriges komponentexport går till detta område.

Global fordonsproduktion exkl. tunga fordon ökade bara med lite drygt en procent i fjol vilket har sin förklaring i Kinas inbromsning, en minskning i Japan, nolltillväxt i Korea samt av ett närmast fritt fall i Ryssland och Brasilien.

Global försäljning av motorfordon exkl tunga fordon ökade preliminärt med två procent i fjol. Här noteras bra fart i EU, låg tillväxt i Kina, tillbakagång i Japan, en måttlig ökning i USA och kraftigt bakåt i Brasilien och Ryssland. Skillnader mellan produktion och försäljning beror naturligtvis på variationer i lager, periodiseringar men också av mätfel.

Turen fortsätter

Inom EU fortsätter ett behov av upprustning av fordonsflottan både för personbilar och tunga lastvagnar. Visserligen är det en bit kvar till tidigare toppnivåer för personbilsförsäljning eller omkring 15 miljoner enheter. Det är dock den nivån som gradvis förväntas nås 2017-2018, även om den ser ut att hamna på 14,5 miljoner i år. Försäljning av tunga lastvagnar inom EU ökar i hög takt i år, men förväntas dämpas nästa år.

I USA förväntas personbilsförsäljningen öka till 17,5 miljoner enheter i år för att nå 18 milj. nästa år. Senast försäljningen låg på årets förväntade nivå var åren närmast före och efter millenieskiftet och det är nu dessa fordon som börjar bli i dålig kondition. Bra förutsättningar för finansiering och att det amerikanska arbetsmarknadsläget är bättre jämfört med andra länder, medför att hushållen känner sig ”konfidenta” till bilköp.

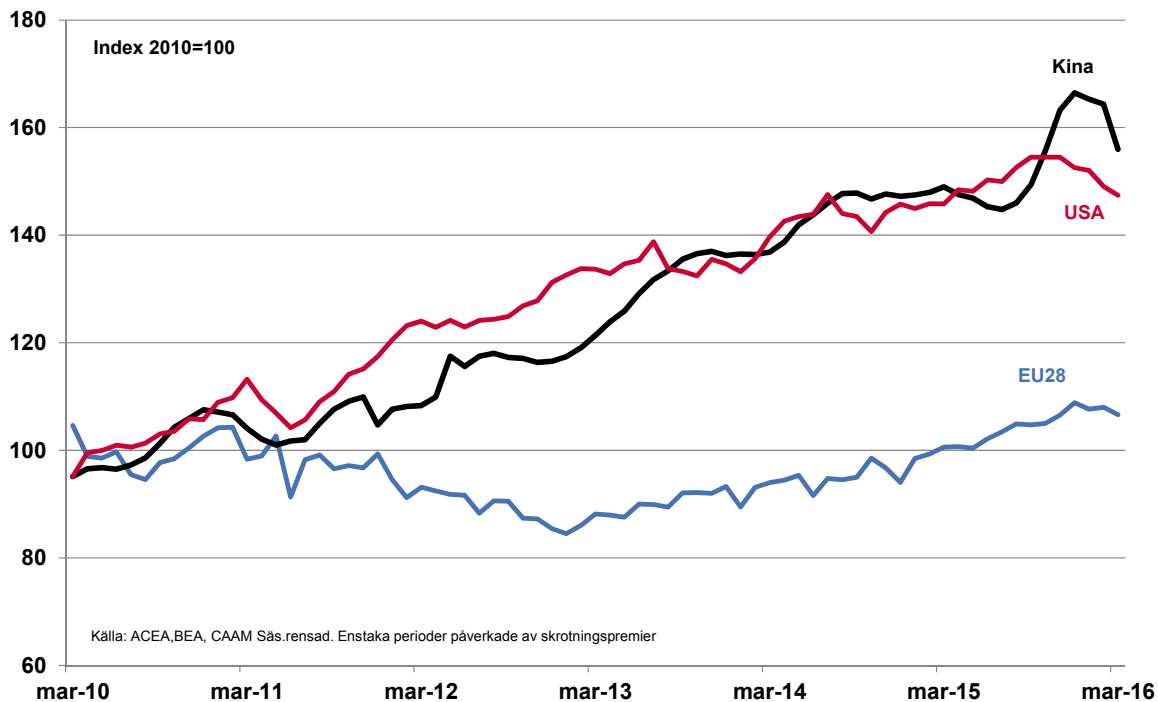
Kina stimulerar så gott de kan för att försäljningen inte ska kollapsa och för att nå en tillväxt som av politiska eliten betraktas som tillfredsställande.

Dessa stimulanser rör såväl småbilar som elfordon. Med hjälp av detta förväntas personbilsförsäljningen i Kina därför öka med 7 procent i år. Även Ryssland stimulerar så gott det går men får bara en liten positiv inverkan. Försäljningen minskar här även i år.

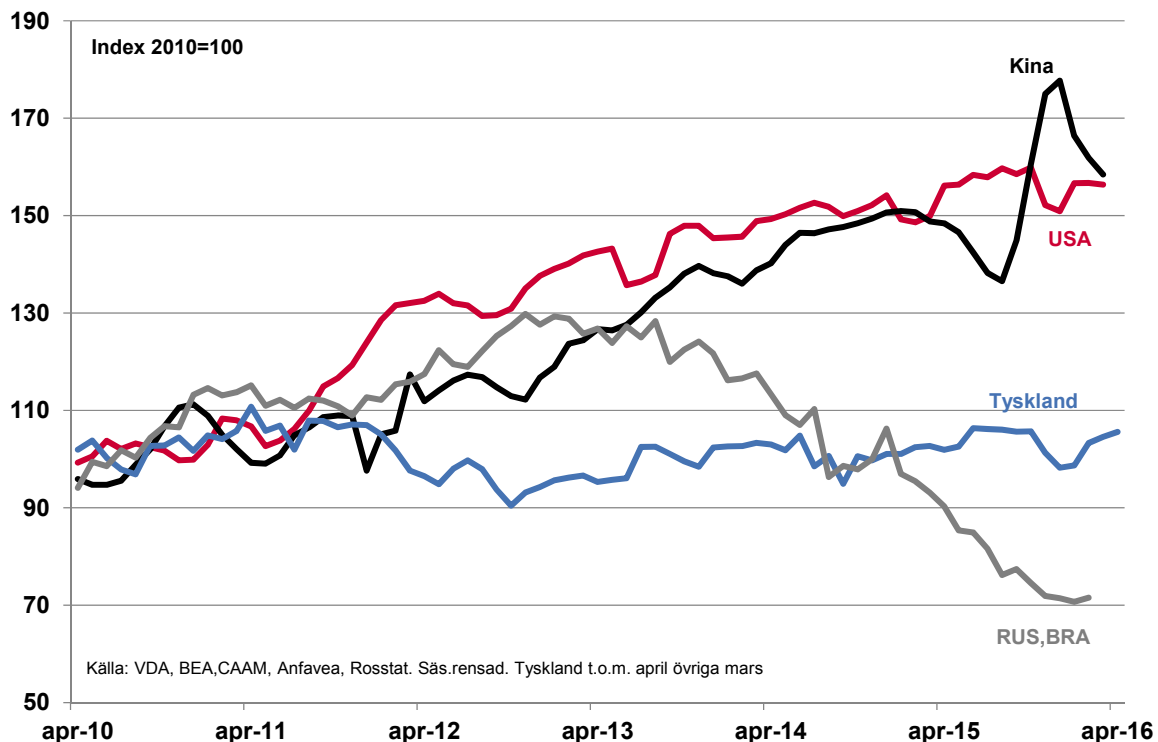
Globalt förväntas inte någon markant ökning i försäljning eller produktion av personbilar och lätta kommersiella fordon under 2016 jämfört med 2015.

Totalt förväntas en försäljnings- och produktionsökning på 2,5 procent. Sammantaget har Sverige tur då tillväxten blir högre än så i EU och USA eller de i särklass viktigaste exportregionerna.

Försäljning av personbilar. EU USA och Kina

Produktion av personbilar. Kina USA Tyskland Ryssland och Brasilien

► USA

Sämre än väntat

Årliga revideringar av industriproduktionen visade nyligen att tillståndet för industrin är klart sämre än vad preliminära data tidigare antytt. Total industriproduktion (tillverkning) ökade låga 1,1 procent i fjol jämfört med det preliminära utfallet på två procent. Oaktat hoppande siffror, vare sig det är industriproduktion eller BNP, har industrin sammantaget och teknikindustrin påverkats dels av den tidigare starka dollarkursen och dels av lågväxande exportmarknader. Nu är exportandelen av försäljningen i USA inte ens i närheten av motsvarande andel i exempelvis Sverige eller Tyskland. Drygt hälften av USA:s teknikexport går till Kanada samt Syd- och Mellanamerika och här var det få länder som visade rimlig tillväxt. Detta hade i stället en större inverkan på amerikansk teknikexport än valutaeffekter.

Totalt ökade teknikproduktionen med låga 1,5 procent i fjol. Som vi noterat ovan hade fordonsindustrin inga större problem med hjälp av en stark hemmamarknad. Däremot, och i stort sett vad som gäller för alla länder, hade maskinindustrin och elmaskiner ett försämrat affärsläge. Trots att maskin- och utrustningsinvesteringar ökade på hemmamarknaden, om än i avtagande takt, minskade maskinproduktionen eller med 1,5 procent.

Men det divergerar stort även inom amerikansk maskinindustri. Maskiner för tillverkande industri ökade, likaså maskiner för tjänstesektor och för husbyggnad. Däremot minskade produktionen inte bara kraftigt, utan mycket kraftigt för maskiner till petroleum, offshore, markanläggning och gruvor/mineral.

Lite blandat med fortsatta trögheter

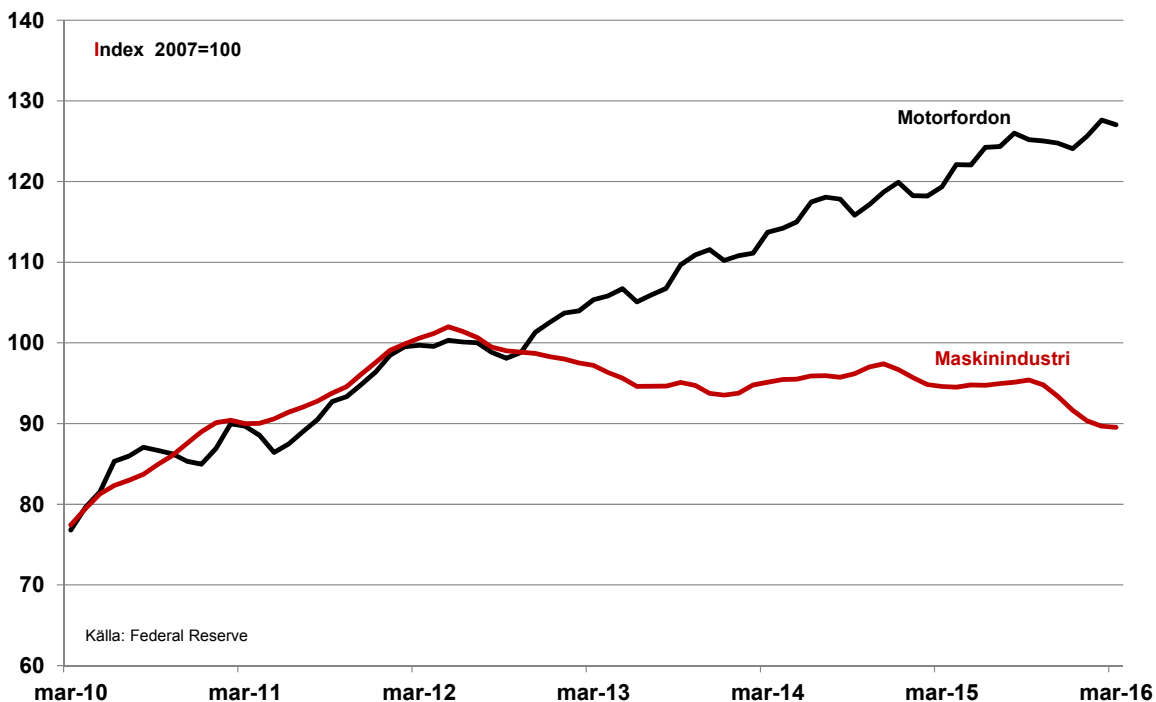
BNP-tillväxten ökade med preliminära 2,4 procent i fjol där hushållens köp av tjänster, varaktiga varor och byggsektorn främst bidrog. Fjärde kvartalet i fjol avslutades dock lite dämpat med en tillväxttakt på två procent jämfört med fjärde kvartalet året innan. Även denna tillväxttakt fortsatte enligt preliminära siffror under första kvartalet i år.

Sysselsättningen ökar och arbetslösheten kryper långsamt nedåt. Tidigare dollaruppgång har börjat avta men samtidigt är den internationella efterfrågan låg vilket håller tillbaka exporten. Tillväxten i investeringar på hemmamarknaden har som vi tidigare påpekat börja avta.

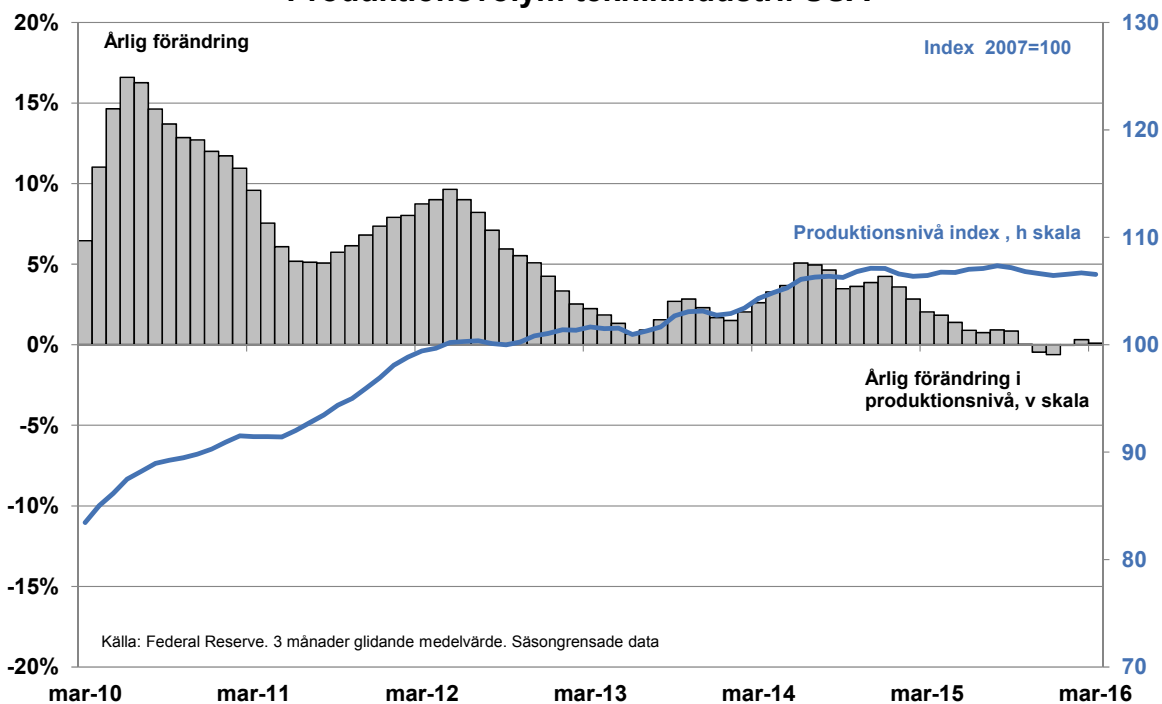
Genomsnittsprognosen för BNP-tillväxten ligger på 2,1 procent för 2016 vilket därmed kan förefalla rimligt.

Teknikindustris produktionstillväxt förväntas öka med två procent i år. Skillnader mellan delbranscher väntas vara fortsatt stora. Precis som i andra länder är det i stort sett bara fordonsindustrin som står för tillväxtbidraget. Maskinindustrin går sammantaget återigen mot ett år med minskad produktion eller med 2 procent, även om det finns delar inom maskinindustrin som visar positiv tillväxt, särskilt byggrelaterad utrustning exkl. markanläggningar.

Produktionsvolym motorfordon och maskinindustri. USA

Produktionsvolym teknikindustri. USA

► TYSKLAND

Tysk ekonomi relativt bra – tysk industri mindre bra

Industriproduktionen i Tyskland visade klara tröheter i oktober och november i fjol då produktionsnivån under dessa månader var lägre än motsvarande period året innan. Under första kvartalet i år ökade dock produktionsnivån något genom positiva bidrag från gummi-, plast-, livsmedels- och fordonsindustrin. Efterfrågan på industriprodukter är ändå sammantaget lägre än normalt och industriproduktionen förväntas öka i samma låga omfattning 2016 som i fjol eller med låga 0,5 procent.

Rekord

Däremot ökade BNP-tillväxten i högre grad än industriproduktionen 2015 eller med 1,7 procent. I år förväntas en BNP tillväxt i ungefär samma storleksordning. Till skillnad från många andra Euroländer lyckas Tyskland skapa en hög sysselsättningstillväxt. Sysselsättningen har nått rekordnivå och arbetslösheten i väst är den lägsta sedan 1980-talet. I öst är arbetslösheten samtidigt den lägst uppmätta sedan återföreningen. Notera gärna att antalet anställda i Tysklands teknikindustri nu t.o.m. är högre än före finanskrisen 2008 och den högsta sedan 1993!

Svagt i fjol – svagt i år

Totalt ökade produktionen i teknikindustri med en procent i fjol vilket var lägre än förväntat. Detta berodde främst på ett svagt andra halvår och i samtliga delbranscher. En förklaring till detta var att exporten tappade tempo under andra halvåret genom en något starkare handelsvägd Eurokurs och minskad export till Kina.

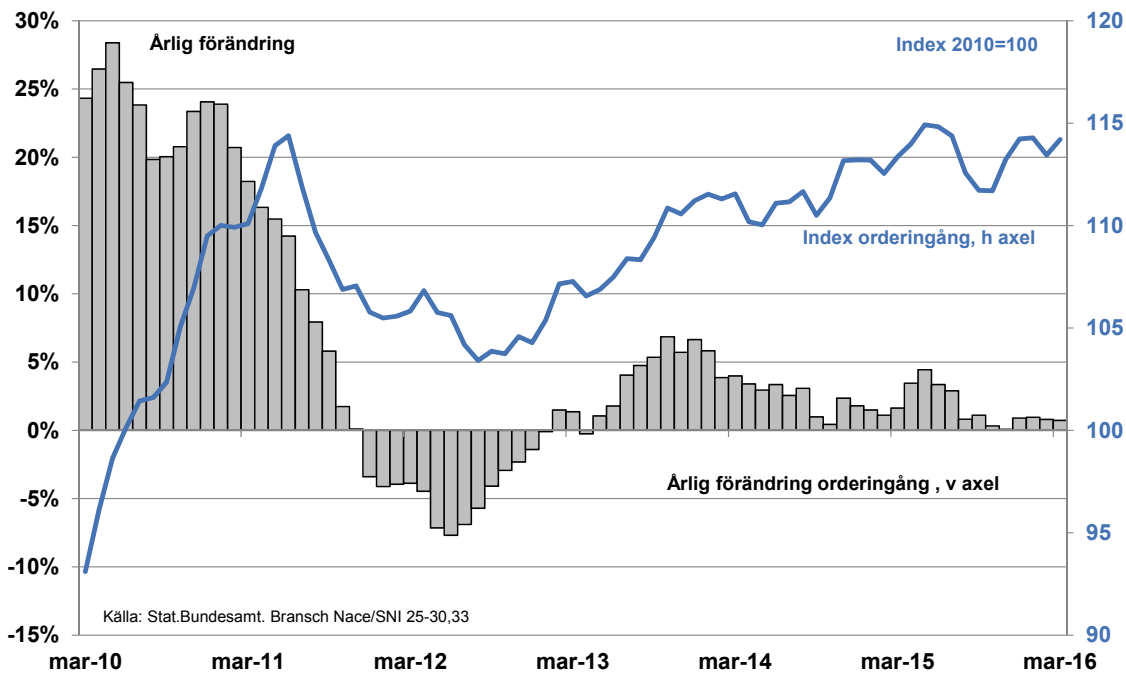
Utsikterna tyder på fortsatt låg tillväxt för teknikindustri även för 2016. Fjolårets valutaeffekter är i stort sett borta, men intra EU-exporten ser ut att hålla i sig med måttlig tillväxt. Fordonsindustrin gynnas av fortsatt bra försäljning inom EU och på hemmamarknaden. Ett och annat fordonsföretag må ha fått ett skamfilat rykte, men det har kompenseras av att andra går bättre än förväntat.

Problemet är i stället maskinindustrin som inte förmår att lyfta, precis som i många andra länder. Med en hårsman har Tyskland 2015 behållit sin position som världen största maskinexportör före Kina. (det är dock inte samma faktiska produkter, men väl samma ”statistiska produkter”). Men som vi påpekat tidigare är de globala marknadsförutsättningarna för maskinindustrin allt annat än gynnsamma, även om det finns maskinsegment som materialhantering eller maskiner för livsmedel som anser efterfrågan som bra. Dessvärre är läget otillfredsställande för pumpar som är världens mest handlade exportprodukt inom maskinindustrin.

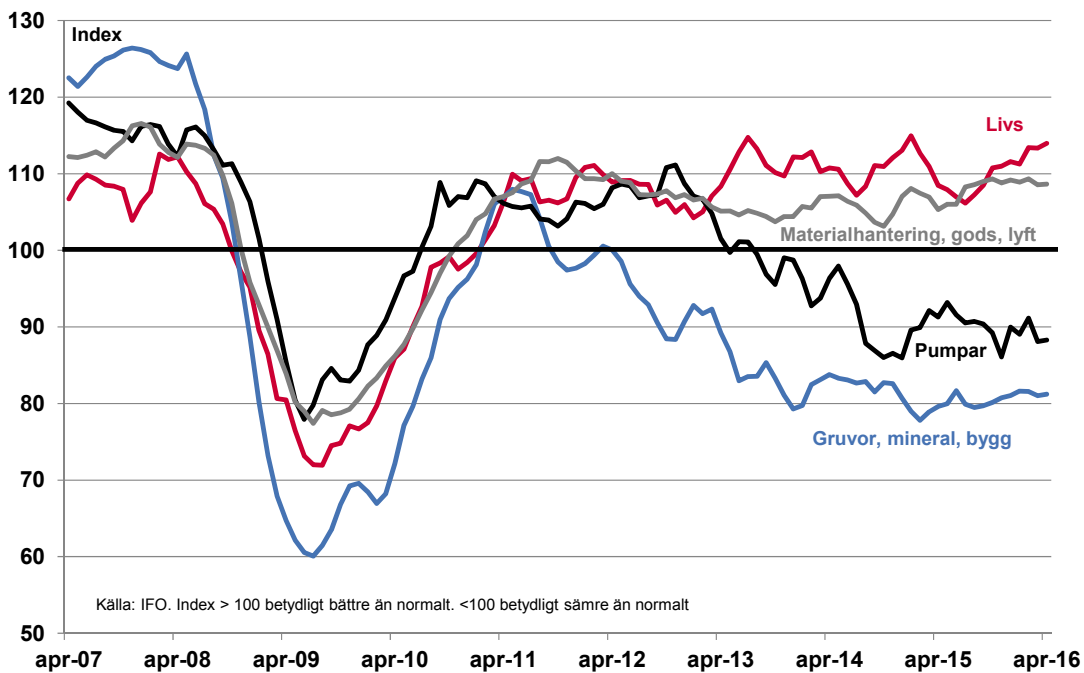
Inhemsk efterfrågan i Tyskland förväntas främst drivas av hushållens konsumtion som understöds av bra sysselsättningstillväxt. Dessutom har byggandet kommit igång. Maskin- och utrustningsinvesteringar (exkl. FoU och IPR) fortsätter att växa på hemmamarknaden men i samma låga omfattning som i fjol eller 1,5 procent.

Denna mix av efterfrågan gör att produktionen för Tysklands teknikindustri bara ökar marginellt högre än i fjol eller med 1,5 procent i år. Fordonsproduktionen förväntas öka med tre procent, medan produktionen av maskiner och elmaskiner blir oförändrad i år.

Orderingång volym teknikindustri. Tyskland

Affärsläget maskinindustri enligt tyska IFO

► ÖVRIGA EUROPA

Åt rätt håll, men med orosmoln

BNP-tillväxten förväntas öka med en procent i Italien och med 1,3 procent i Frankrike i år. Paradoxalt nog är detta troligtvis lite högre i båda länder än vad som nu är potentiell möjligt. Samtidigt är årets förväntade tillväxt alldeles för låg för att betraktas som tillfredsställande. Institutionella trögheter och oförmåga att generera sysselsättning som exempelvis Tyskland samt låg underliggande produktivitetstillväxt är några förklaringar till den låga tillväxtpotentialen i Frankrike och Italien.

Den låga tillväxten i Italien och Frankrike innebär förstås begränsad efterfrågan för teknikindustrin från respektive marknad. Visserligen har fordonsindustrin en bra medvind just nu då inhemsk bilförsäljning ökar i båda länder. Men precis som i de flesta länder är det besvärligt för maskinindustrin som i båda länder visade nolltillväxt för andra året i rad i fjol.

Italiens maskin- och utrustningsinvesteringar (exkl. FoU mm) ökade med knappt en procent i fjol. Tillväxten ökar i fortsatt låg takt eller med en procent i år. Fordonsindustrin med Fiat i spetsen har skakat liv i Melfi-anläggningen och när italienska hushåll försätter att äntligen våga köpa bilar gynnas naturligtvis personbilsindustrin. Produktionsutvecklingen för övrig teknikindustri hålls däremot tillbaka av lågväxande expormarknader. Totalt räknar vi med en produktionstillväxt på 2,5 procent för Italiens teknikindustri i år.

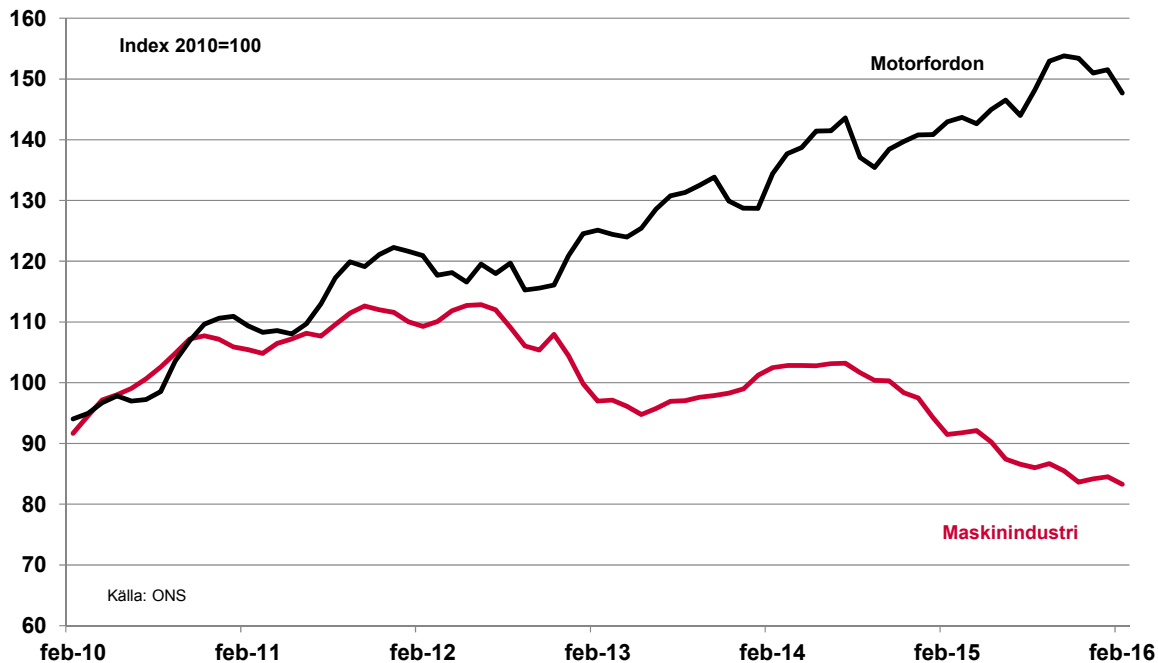
Oförmågan att skapa hög tillväxt i Frankrike kvarstår. Teknikindustri är här betydligt mer hemmamarknadsberoende än exempelvis i Tyskland och Sverige. Fordonsindustrin bedöms även här ha bäst förutsättningar genom ökad inhemsk bilförsäljning även i år. Trögheterna i övriga delbranscher fortsätter genom låg inhemsk tillväxt. Året har inte startat upp speciellt starkt och inköpschefers index för tillverkningsindustrin har hamnat under det magiska index 50 i mars och april i år. Orosmolnen hopar sig. Teknikproduktionen förväntas öka med två procent i år.

Opålitliga öbor

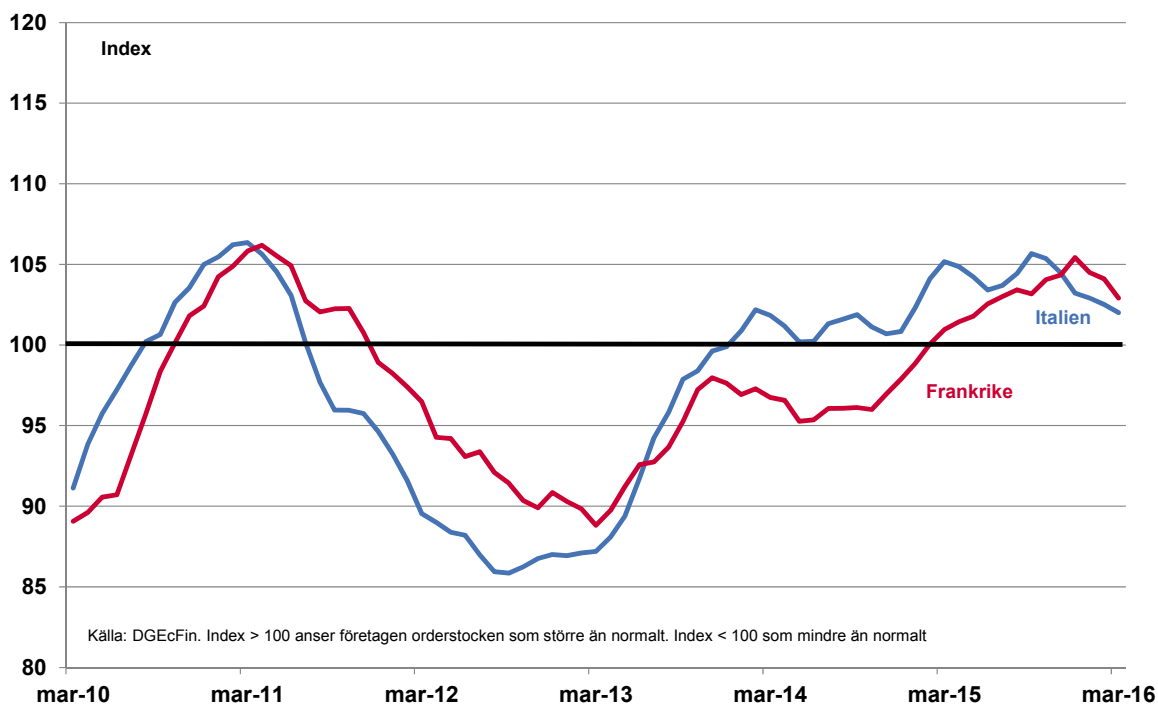
Citatet närmast ovan är från kejsare Napoleon. Det är möjligt att inställningen i Bryssels korridorer är densamma även i dagsläget. Brexit eller inte, så har Storbritannien haft en bättre ekonomisk tillväxt än Euroområdet de senaste åren. I fjol blev BNP-tillväxten 2,3 procent. Trots detta blev teknikproduktionen ändå oförändrad i fjol då bl.a. maskinproduktionen minskade kraftigt eller med hela 13 procent medan fordonsproduktionen ökade 6,5 procent.

Som i nästan alla andra länder utvecklas således fordonsindustrin i Storbritannien relativt bra, medan läget i maskinindustrin alltså är riktigt illa. Trots att produktionsnivån i fordonsindustrin minskat mellan fjärde kvartalet i fjol och första kvartalet i år räknar vi med en produktionsökning på tre procent i år. För maskinindustrin bedöms produktionen minska lika mycket. Något svagare valuta hjälper till att hålla uppe exporten och en BNP-tillväxt på 2 procent innebär att teknikproduktionen sammantaget undgår en tillbakagång och förväntas bli oförändrad även i år.

Produktionsvolym motorfordon och maskinindustri. Storbritannien

Orderstocken teknikindustri. Italien och Frankrike

► NORDEN. TVÅ PROBLEM - EN STICKER UT

Norge

Minskade investeringar i Norges offshore-sektor har fått negativa återverkningar på hela den norska ekonomin. I bästa fall ökar BNP-tillväxten i Norge marginellt i år. Fastlandsekonomin förväntas däremot växa något jämfört med offshore-sektorn bl.a. genom en begränsad ökning i hushållens konsumtion. Hushållens konsumtionstillväxt blir ändå lägre än i fjol genom ökad arbetslöshet, marginell sysselsättningstillväxt och ett kraftigt fall i hushållens konsumentförtroende.

Investeringar i oljesektorn bedöms uppgå till ca 165 Mdr NOK i år, en siffra som i och för sig är imponerande. Samtidigt är detta en bit ifrån 214 Mdr toppåret 2014. Mot detta står energisektorn som återigen har expansiva investeringsplaner för 2016. Lika så har fastlandsindustrin sammantaget expansiva investeringsplaner för 2016. Dessa inskränker sig dock till raffinaderier, kemi, läkemedel och Hydro Aluminium. Däremot planerar Norges teknikindustri dra ner sina investeringar i år och för andra året i rad.

Produktionen för Norges teknikindustri minskade kraftigt under loppet av fjolåret men i genomsnitt begränsades tillbakagången till 6,2 procent. Barometerdata för Norges teknikindustri för första kvartalet visar på fortsatt svagt utfall och ingen omedelbar vändning står för dörren. Positivt är i vart fall att nedgångstakten i barometerdata inte förvärrats ytterligare jämfört med andra halvåret i fjol.

I år räknar vi med att teknikproduktionen minskar med 8 procent, men med förhoppningsvis en utplaning mot slutet av året. Kopplingen till offshore i Norges teknikindustri är omfattande varför en svagare NOK visserligen är positivt men får ett begränsat genomslag. Expansiv finanspolitik, genomförda räntesänkningar och flaggningar från centralbanken om ytterligare sänkningar i år kan stimulera ekonomin något. Samtidigt reduceras företagsbeskattningen i år och förväntas reduceras ytterligare 2018 något som vanligtvis stimulerar företagens investeringar på sikt.

Finland kämpar med strukturen

Finland har svårt att få fart på ekonomin. Detta är en följd av både konjunktur och struktur. Exporten till Ryssland har nästan halverats sedan toppåret 2012. Därutöver minskade exporten till Sverige och Kina i fjol medan den tilltog till Euroområdet, särskilt till Tyskland. Strukturmässigt påverkas Finland av teleindustrin som är en skugga av sitt forna jag där nu Nokia planerar ytterligare neddragningar. Samtidigt påverkas massa- och pappersindustrin av strukturella förändringar och produktionen har minskat trendmässigt sedan 2010.

BNP ökade med låga 0,5 procent i Finland i fjol och förväntas inte öka mer än så även i år. Teknikindustrins produktion minskade med en procent 2015 där produktionen i elteknisk industri minskade mest. Det fanns dock ljuspunkter och tillverkningen av motorfordon ökade kraftigt. I år väntas ingen större ljusning för Finlands teknikindustri eller mer än nolltillväxt. Fordonsindustrin förväntas visa högst tillväxt även i år (nya kontrakt från Daimler) medan den största delbranschen maskinindustrin förväntas få nolltillväxt.

Danmark

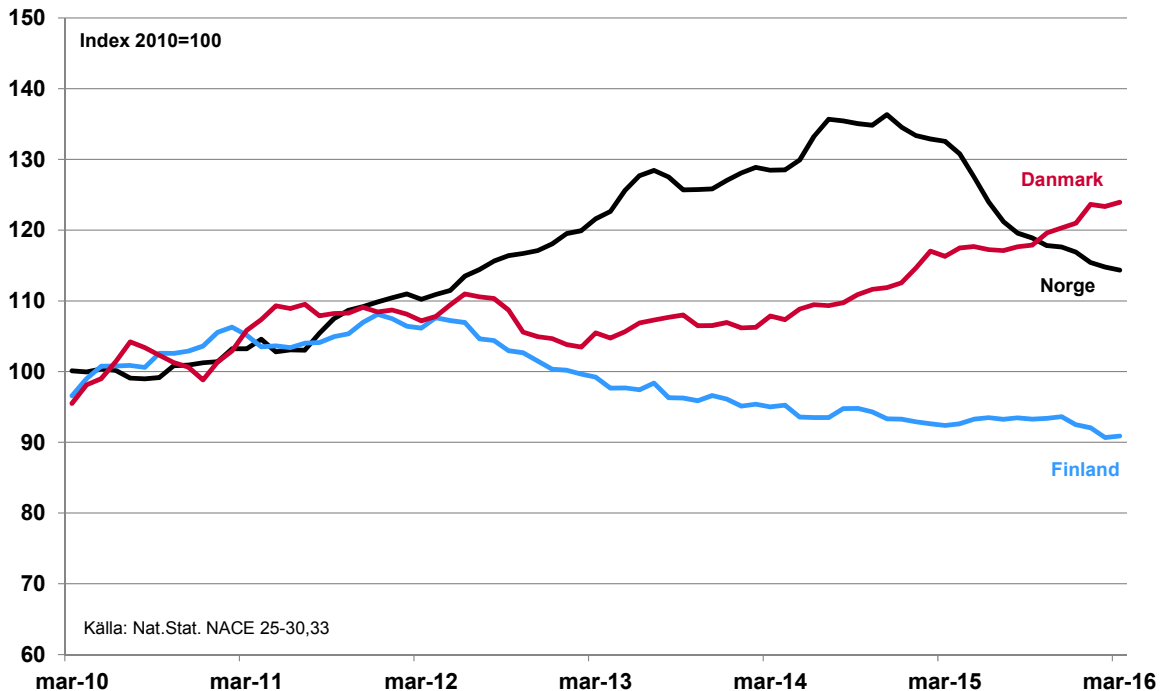
Om det är svårigheter i Norge och Finland är det annorlunda i Danmark. Dansk ekonomi växte visserligen i låg takt eller med 1,2 procent i fjol bl.a. beroende på låg tillväxt i investeringar och minskad export. Produktionen i teknikindustri ökade däremot i mycket hög takt eller med 7 procent 2015. Bland länder i ”gamla väst-EU15” var detta den näst högsta tillväxten efter Irland.

Danmarks teknikindustri är kraftigt nischad. Maskinindustrin är den i särklass största delbranschen där produktionen ökade med 9,5 procent i fjol. Att maskinindustrin växte så pass mycket kan återigen främst tillskrivas dess delbransch ”vindmøller” med en tillväxt på 12 procent 2015.

Den höga tillväxttakten i teknikindustrin har fortsatt och produktionsnivån har ökat starkt under första kvartalet i år. Barometerdata för teknikindustri har dessutom förbättrats något första kvartalet i år. Företagen uttrycker ändå ett litet missnöje med storleken på orderstocken, men inte i samma storleksordning som under andra halvåret i fjol.

Hemmaefterfrågan förväntas bli fortsatt begränsad i år och BNP bedöms bara växa marginellt högre än i fjol. Men näringslivet och industrin är i hög grad beroende av export. Trots trögheter i tillväxt i världshandeln och i EU:s intrahandel räknar vi ändå med att det går fortsatt ganska bra för Danmarks teknikindustri i år. Specialiserade produkter bidrar till detta. Produktionsvolymen förväntas öka med 4,5 procent i år.

Produktionsvolym teknikindustri. Norden

► BRIC

Bättre tider, kanske

Brasilien genomgår den djupaste recessionen sedan 1990. Totalt minskade BNP-tillväxten med 3,8 procent i fjol. Nedgångstakten tilltog under fjärde kvartalet och uppgick till sex procent. År av misskött (ekonomisk) politik är kanske den främsta förklaring till tillbakagången. Därutöver har också fallande råvarupriser påverkat den råvaruintensiva industrin. Vi kan stapla eländiga siffror på varandra, men konstaterar bara sammanfattningsvis att teknikproduktionen minskade med 18,6 procent 2015. Nedgången blev som störst i fordonsindustrin med en produktionsminskning på hela 26 procent.

Trots alla negativa siffror finns en del ljuspunkter som gradvis kan bidra till att botten börjar närma sig. Men kraftigt fallande valuta ökar exporten. Därvidlag sker ett klassiskt förlopp där lönsamheten för industrin förbättras samtidigt som marknadsandelar och importsubstitution ökar (Jmf Sverige 1980 - 1990-tal). Teknikexporten ökade med hela 30 procent i fjol i lokal valuta. I volymtermer uppskattas tillväxten till knappt 10 procent då exportpriserna ökade kraftigt. Den sammantagna produktionsminskningen i fjol, men med hög exportökning, säger en hel del om tillståndet i den inhemska ekonomin.

Hopplösa kapitalkostnader

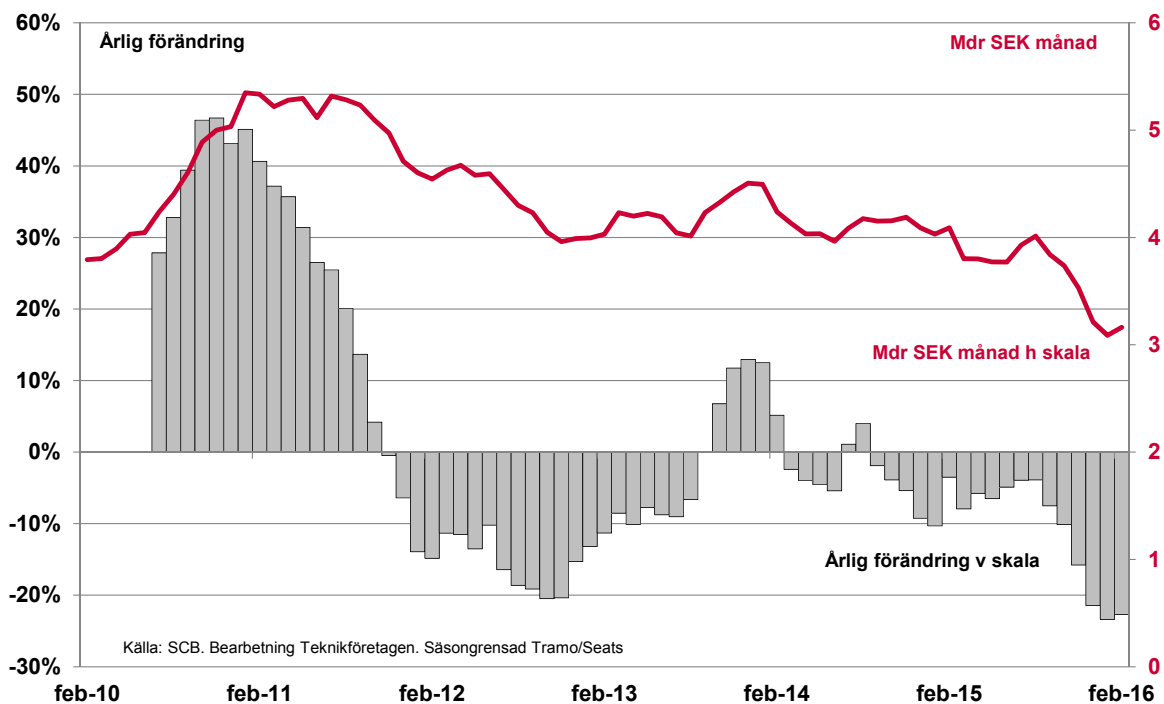
Med näst intill prohibitiva räntenivåer både nominellt och realt händer det naturligtvis inte speciellt mycket med kapitalbildningen. Genomsnittlig utlåningsränta i företagssektorn ligger på 22 procent och med ett kapacitetsutnyttjande som är på den lägsta nivån sedan statistiken startade investeras det naturligtvis bara i det allra nödvändigaste. Centralbanken signalerar dessutom oförändrad styrränta under sin nuvarande prognosperiod fram till 2018 för att få bukt med en inflationstakt som f.n. ligger över målet.

Valutaeffekterna klingar gradvis av och draghjälp från exporten blir nu lägre. Samtidigt tar det lång tid att få ordning på den inhemska ekonomin. Med en förväntad minskad BNP-tillväxt på 3,5 procent i år påverkas naturligtvis teknikindustri fortsatt negativt. Det enda positiva är att produktionsminskningen inte blir lika djup som i fjol utan inskränker sig till 9 procent i år.

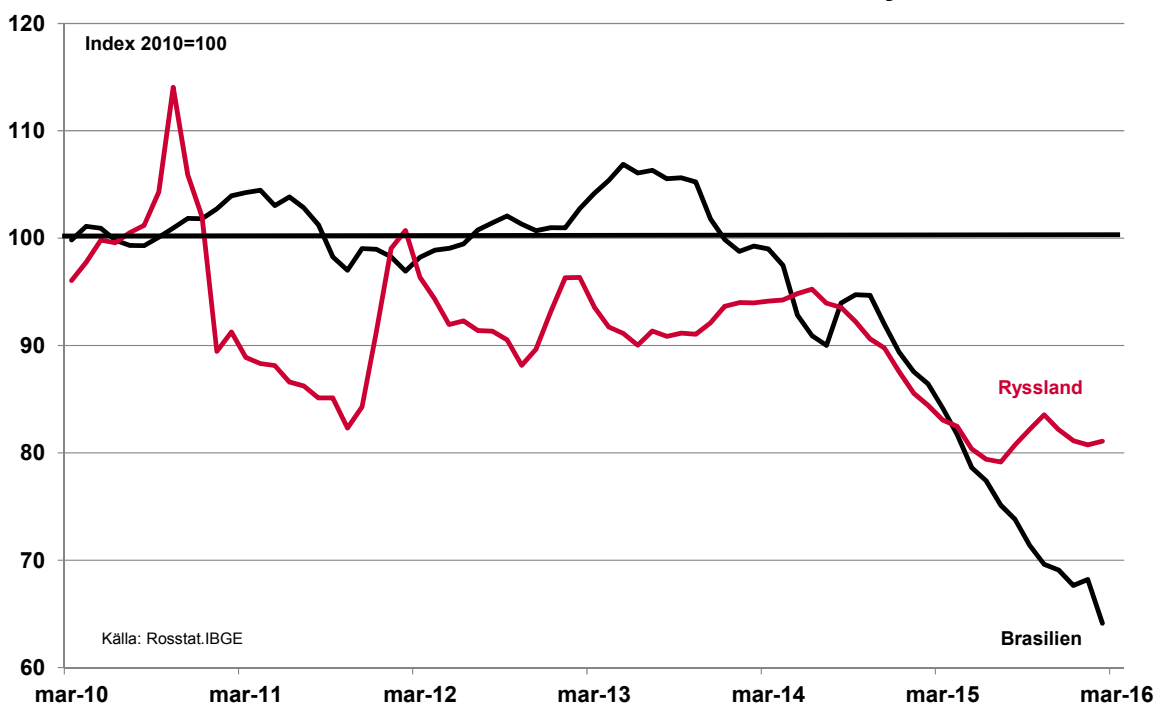
Ryssland: Vänder kortsiktigt – Långsiktiga problem

Fallande olje- och råvarupriser har naturligtvis satt sin prägel på den ryska ekonomin. I fjol noterades en tillbakagång för såväl BNP-tillväxt som teknikproduktion. Valutan har även här fallit kraftigt vilket bidrog till en tillfälligt hög inflationstakt som nu börjat avta. Precis som i Brasilien pågår en liten exportboom samtidigt som importsubstitutionen är i full gång, särskilt inom livsmedel (sanktioner), gummi, plast och baskemi. Med hög inflation och minskade reallöner koncentreras hushållens konsumtion till nödvändighetsvaror medan kapitalvaror som personbilar har fått träda tillbaka. Industrin och näringslivet har naturligtvis även här problem med höga kapitalkostnader som dämpar investeringsviljan även i år. BNP-tillväxten minskar något i år eller med 1,5 procent. Produktionsvolymen i teknikindustrin förväntas minska med två procent i år vilket är betydligt lägre än fjolårets tillbakagång på 11 procent. De må vara hänt att Rysslands ekonomi kan vända på kort sikt. Näringslivsstrukturen med högt råvaruberoende har inte minskat speciellt mycket. Långsiktiga problem kvarstår därmed.

Export av teknikvaror från Sverige till BRIC

Produktionsnivå teknikindustri. Brasilien och Ryssland

► KINA

Zombie walk

Desperationen verkar ha tilltagit i Kina och flera stimulansåtgärder har satts in för att hålla uppe tillväxten. Penningpolitiken är expansiv, samtidigt som man har lättat på regler för egen kapitalinsats vid bostadsköp och även bilinköp stimuleras. Kina är dock inte i behov av kortsiktig stimulans utan i stället av fortsatta reformer. Data från The Conference Board indikerar negativ faktorproduktivitet de senaste åren, vilket är ett uttryck för strukturproblem (www.conference-board.org).

Med lägre ensiffrig tillväxt har det naturligtvis uppkommit problem för en industri som är anpassad för tvåsiffrig tillväxt. Det rör inte bara industrier som är beroende av byggsektor, utan i stort sett alla industrisektorer från asfalt till överspänningsskydd. Oavsett industrigren behöver ineffektiva anläggningar lämna marknaden, såväl privata som offentliga, även om flest av de minst effektiva återfinns i offentlig eller kollektiv ägo. När sedan global tillväxt är lägre än normalt påverkas naturligtvis också industrin av svag export. Här noteras en marginell tillväxt i teknikexport och med få tecken i år på att tillta i hög takt.

BNP-tillväxten ökade med 6,9 procent i fjol för att ha nått 6,7 procent första kvartalet i år. Byggaktiviteten var låg i fjol och igångsättning av både bostäder och kommersiella byggnader minskade för andra året i rad. Nu är både försäljning av befintliga bostäder och nybyggande relativt räntekänsliga vilket med lägre räntor talar för en gradvis återhämtning i byggaktivitet.

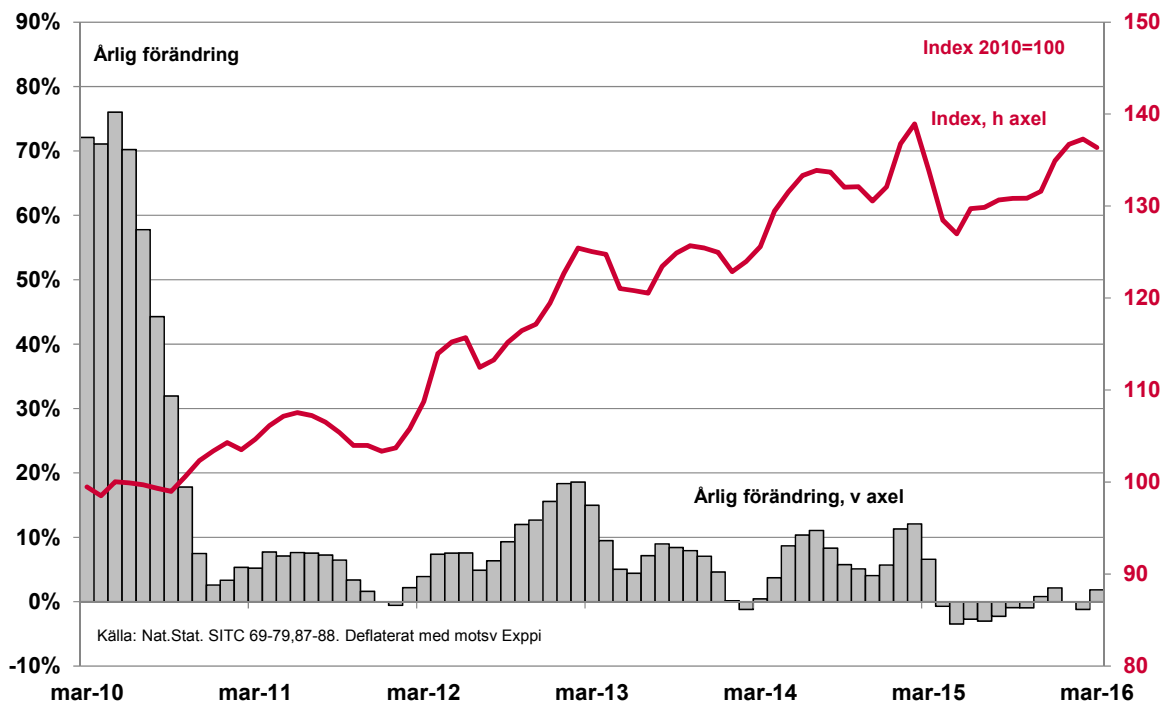
Produktionen i teknikindustri ökade med 6,9 procent i fjol, vilket var något högre än förväntat och förklaras främst av att fordonsindustrin produktion accelererade något under sista kvartalet i fjol då stimulansåtgärder sattes in. Maskinindustrins tillväxt dämpades i betydande grad och nådde en för Kina mycket låg tillväxt på 3,3 procent. Detta var den lägsta tillväxten sedan officiella siffror började publiceras 2006. Nedgången här var ett uttryck för att inhemska investeringar dämpades. Samtidigt blev den internationella efterfrågan på maskinutrustning allt sämre i fjol och maskinexporten blev oförändrad i värde.

Ingen vet

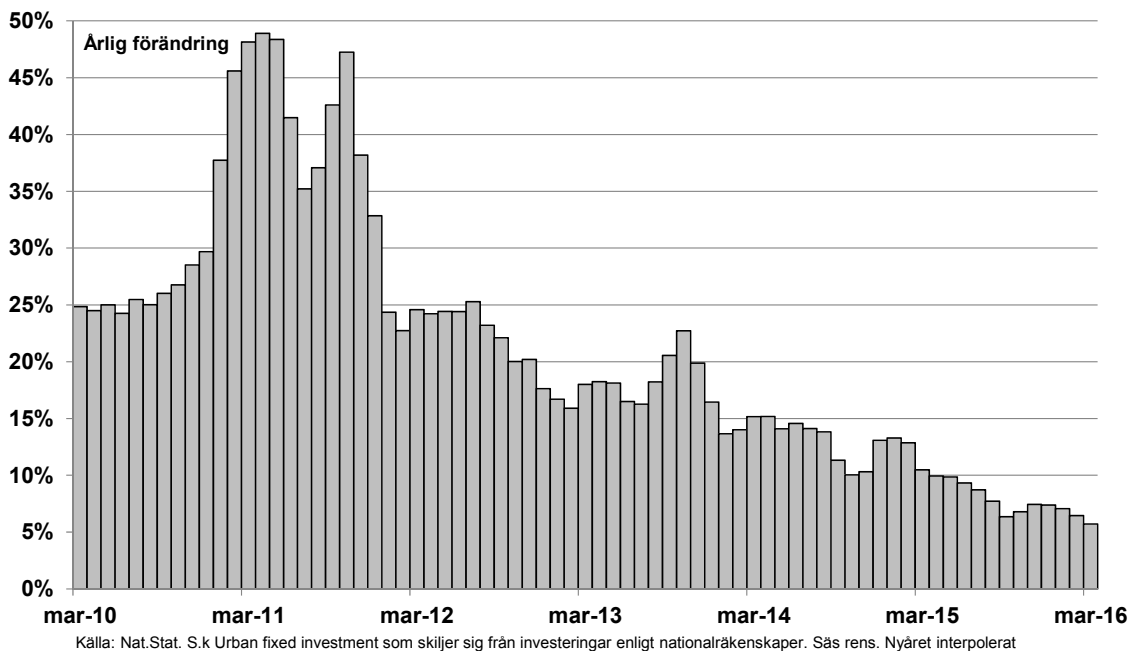
Målet är att Kina ska nå en BNP tillväxt på omkring 6,5 procent i år och så kommer naturligtvis också bli fallet om inte annat av politiska skäl. Den faktiska tillväxten som landet presterar är ingen som vet. Den är i vart fall inte högre än 6,5 procent. Vi ber samtidigt den intresserade att konsultera IMF:s bedömningar för inhemska investeringar i lokal valuta för 2015. Avvikelserna jämfört med officiellt publicerade investeringssiffror är betydande.

Vi räknar med att produktionen i teknikindustri ökar ungefär som i fjol eller med 7 procent i år. Bakom dessa siffror ligger inhemska fordonsförsäljning och därmed fordonsproduktion som vardera förväntas öka med 7 procent. Maskinindustrin förväntas nå något högre tillväxt i år än i fjol eller 4 procent då nedgången i byggsektorn förbyts till en liten ökning. Allra högst tillväxt, knapp tvåsiffrig, förväntas för IT-hårdvara.

Exportvolym teknikvaror. Kina

Fasta investeringar tillverkningsindustri. Kina

NYCKELTAL SVERIGE
ÅRLIG PROCENTUELL FÖRÄNDRING

	2014	2015	2016
Produktionsvärde Mdr	805	+7,0	+7,0
Produktionsvolym 2014 års pris Mdr	805	+4,0	+6,5
D.o. exkl fordonsindustri		+1,8	+2,0
Exportvärde Mdr	500	+8,5	+7,5
Antal anställda	292 900	-0,3	+0,0
Global BNP vol (vikt teknikexport)		+1,6	+1,8
Global BNP IMF vol (löp vxl.kurs)		+2,5	+2,7
Global BNP Consensus vol		+2,6	+2,4
Global BNP Economist IU vol		+2,4	+2,3

NYCKELTAL INTERNATIONELLT
ÅRLIG PROCENTUELL FÖRÄNDRING VOLYM

	BNP		Fasta Investeringar*		Teknik- produktion	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
EMU	+1,5	+1,5	+2,2	+2,5	+1,9	+2,5
varav						
Tyskland	+1,7	+1,7	+1,4	+1,5	+1,0	+1,5
Finland	+0,5	+0,5	+0,0	+2,0	-1,0	+0,0
Italien	+0,8	+1,0	+0,8	+1,0	+1,9	+2,5
Frankrike	+1,1	+1,3	-0,8	+1,5	+1,0	+2,0
Storbrit.	+2,3	+2,0	+5,0	+2,0	+0,0	+0,0
USA	+2,4	+2,0	+3,6	+0,0	+1,5	+2,0
Brasilien	-3,8	-3,5	-14,0	-7,0	-18,6	-9,0
Kina	+6,9	+6,6	+5,0	+6,0	+6,9	+7,0
Norge	+1,6	+0,1	-3,9	-3,0	-6,2	-8,0
Danmark	+1,2	+1,4	+0,6	+2,0	+7,0	+4,5
Världen	+2,5	+2,5	+2,5	+2,7	+2,3	+2,5

*EU, Norge och USA exkl. FoU och immateriella investeringar (s.k. intellectual property rights IPR).

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURPROGNOS

ISSN 1403-9559, Utges i maj och november

Anders Rune, 08-782 08 36, anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

**I EN GLOBALISERAD VÄRLD ÄR KREATIVITETEN SVERIGES STYRKA
- TEKNIKFÖRETAGEN GER KREATIVITETEN UTRYMME**

Box 5510, 114 85 Stockholm | 08-782 08 00 | www.teknikforetagen.se